

AREGCEL

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, TEREZ-KORUT 52. SZÁM

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
TELEFON: AUTOMATA 278-82 ES 278-83

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 8 pengő. Érvényes szám ára 20 Groschen 4 dinár, 1-20 líra, 2 francia frank, 10 lot

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTANTOL
REGGELIG: JOZSEF 308-30, JOZSEF 310-16

IX. évfolyam

Budapest, 1930 október 13

43. szám

Leviathan

— Irta Lázár Miklós —

A halálos izgalomban várt sebész odaáll a betegágyhoz és azt a megdöbbentő vallomást teszi, hogy ő nem sebész; ő is csak seb. Seb a sebek tetejébe. Ha én mint ellenzéki képviselő ilyen reménytelenséget kiáltok, amilyen kétségbeesítő reménytelenséget Bethlen István az agrárblokk értekezletén, nemzetrontó defetistának bélyegeznék. Bethlen István leütötte az orrunkról a rózsaszín szemüveget. Fekete pápaszemet parancsol a szemünkre. Babonás reményünk, eszelős hitünk illuzióit rabolta el.

Álljunk meg a támoalgásban, egyenesedjünk vissza a lehányatlásból, szedjük össze lelkiünk foszlányait. Nézzünk dacosan a sötétben vonagló nemzettenger fölzdudult hullámhegyéről.

A világ életrajzában nem ez az első óriás válság. A világgazdaság minden átalakulása politikai periódikumokat teremtett. Mert, hogy a világ technikai forradalmának második évszázadában politika és gazdaság két egy testvér, azt, ugye, megtanulhattuk. A gazdasági metamorfózis nyomába hág visszavonhatatlanul a politikai fordulat. Lásd a rendi Magyarországot, amely a kapitalizmus be-törése után alakul át a modern alkotmányos állammá. És a hatványos Magyarországot a kapitalizmus modern fejlődése törli a kilencvenes évek liberalizmusába. A válságok elmúlnak, akár a kolerák és az ár-vizek. Ennek a válságnak is el kell múlnia. Senki azt ne higgye, hogy a mai gazdasági válság szörnye ugy fog eldőlni, hogy politikai következményei nem lesznek. A világválságnak egyszer csak vége lesz: termelés és fogyasztás polgárháborúja békével zárul, a munkástömegek alkalmazkodni fognak a Töke időszéri programjához.

Műveltség, korlátolttság, kiskorúság azt hinni, hogy a gazdasági válság folszámolása után Magyarországon ugyanaz a nótá járja majd tovább, amely mellett a nemzet urai ma mulatnak. A kormányzat mai rozoga szerkezetének ki kell cserélődni, az államélet autójának tisztább és biztonságosabbnak utra kell kanyarodni. At fog alakulni a magyar állam is, mint ahogy általában van a német és az olasz állam, meg Európa keleti felének új államai.

Hol is tartunk ebben az órában? A világpiacon drámai iramot vett a nyersanyagok árának lezülése. És Ford szerint, de az újvilág és óvilág összes gazdasági prófétái szerint is, ez a lezülés még nem áll meg, tovább folyik és beláthatatlan. A katasztrófa oka az ipari túltermelés és a vásárló erő siralmas lecsökkenése, mert az államok koldussá nyomortították polgáraikat földzudart költségvetések roppant terhével. Ezek a terhek pedig ugy születtek és ugy hízta ekkorára, hogy a háború óta olyan témákat öleltek az államok föladataik közé, amelyek sohasem voltak állami föladatok, vagy legalább is nem a kapitalista államok föladatai.

A Leviathan államszörny így szállt ki a háború vértengeréből. Az állam beleesett az atyáskodás szerepébe s némelyik olyan formát öltött, mintha szocialisztikus állam lenne. A formába persze nem óvakodtak beszoiglatatni a lelket is. Az öreg hiba ott van tehát, hogy az államok kapitalista alapon szocialista államföladatokat végeznek. Ebből fakad aztán (nem jólétl)

a közüzemek burjánzása, a vakbuzgó centralizálás, a magángazdasági tevékenységnek toladó ellenőrzése és egzeciroztatása, a verseny elgáncsolása, a kereslet és kínálat viszonyába lépten-nyomon való rontó beavatkozás: felemás, egészségtelen, áldatlan világ, amelyet vakon teremtett.

Hát igen, ez és így a világválság! Bethlen István pajzsot veretett, rávéssette a pártfogó igót devisének, mint hajdani bajnokok: Világválság! El a pajzssal, kardot mindkét kézbe, aki magyar, küzdeni, megszabadulni, élni!

De nézzünk a pajzs mögét! A világválság először a buza árát tette üszögössé, most pedig nekiesett már az el-kényeztetett, melegházi iparnak is. Irtozatos fogaival már tépi érchusát. Az ipari óriás védekezni fog még egy darabig. Vám, kartell, koncentráció, szubvenció, mind arra való, hogy egyszer megvívja harcát az olesőbboddással, csakhogy drága maradhason. Hiábaváló harc lesz. Az árhanatlás le fogja győzni!

A német szociáldemokraták megmentik a Brüning-kormányt, amely ellen a kommunisták, Hitlerék és Huggenberg bizalmatlansági indítványt tesznek a birodalmi gyűlésen

Berlin, október 12.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A belpolitikai helyzet vasárnap lényegesen enyhült, mert most már kétségtelen, hogy a szociáldemokraták a kormány ellen irányuló javaslatokat el fogják utasítani. Ez a tény egészen világosan kifejezésre jut a „Vorwärts” vasárnapi vezércikkéből, amelyet Braun porosz miniszterelnök irt: A szociáldemokráciának — írja — történelmi föladatává lett, hogy minden erejének latbavetésével

megmentse a német köztársaságot, amelyet a fascista diktatura örvényébe akarnak hajtani.

Meg kell, hogy legyen az a bátorságunk, hogy ezáltal olyan politikát kövessünk, amely nép-szerűtlen, de amely föltétlenül szükséges ahhoz,

hogy az alkotmányos állapotokat föntartsuk. — A „Germania”, a centumpárt lapja újból figyelmezteti a birodalmi gyűlést, hogy a jelenlegi krízis, amely

egyike a legnagyobb és legsúlyosabb válságoknak, ma még áthidalható.

A német nemzeti parlamenti frakciója is bizalmatlansági indítványt nyújt be a kormány ellen.

Ezzel együtt most már három bizalmatlansági indítvány föllött kell döntenie a birodalmi gyűlésnek, espedig: a német nemzeti párt, a nemzeti szocialisták és a kommunisták javaslatai fölött. A jelek szerint

a három bizalmatlansági indítvány kisebbségben marad.

Hirek a Bethlen-kormány rekonstrukciójáról

(A Reggel tudósítójától.) Bethlen miniszterelnök az egységspárt agrárblokkja előtt tartott multheti beszéde óta, minden hivatalos és félhivatalos cáfolat ellenére, egyre inkább gyökeret ver ugy kormánypárti, mint ellenzéki körökben az a meggyőződés, hogy

messzemenő személyi változások fognak az ország kormányzásában bekövetkezni.

Legutóbb sok szó esett Wekerle pénzügy-miniszter lemondásáról, amihez — így tudják a miniszter környezetében — Wekerle ragaszkodik és Teleszky János pénzügyminiszter-ségéről. Bethlen miniszterelnök tanácskozott is Teleszkyvel, később azonban Klebelsberg és Gumbös miniszterek kifejtették aggodalmaikat az a radikális takaréksági politikával szemben, amelyet ő képviselne és így

Teleszky pénzügyminisztersége háttérbe szorult.

Politikai körökben tudni vélik, hogy az új Bethlen-kormányból, amelyet a miniszterelnök a Ház összeülése után fog megalakítani, ki-maradnak a legfontosabb tárcák jelenlegi vezetői, akiknek helyét a miniszterelnök állítgag a politikában keveset szereplő szakemberekkel tölténé be. E kombinációkból tény az, hogy ma még nem lehet tudni, kik mennek és kik jönnek.

de hogy a kormány rekonstrukciója elkerülhetetlen, azt Bethlen miniszterelnök is érzi. Nagy föltűnést keltett politikai körökben Sztranyavszky államtitkár nyilatkozata, amelyben cáfolja elkedvetlenedését. E nyilatkozat nem tér ki a kérdés lényegére: a belügyi államtitkár távozásáról kolportált különböző hírekre. Bizonyos csak az, hogy ha Sztranyavszky há-tat fordítana a rendszernek,

olyan irt hagyja maga után a kormány-pártban, amely hatalmas erőt nyerno benne a nézeti ellenzék.

Flandin francia kereskedelmi miniszter vasárnap este Budapestre érkezett és nyilatkozik A Reggelnek:

„A Kelet európai államok gazdasági blokkja igen rokonszenves, de megvalósulásától még messze vagyunk!”

(A Reggel tudósítójától.) Flandin francia kereskedelmi miniszter felesége és titkára kíséretében vasárnap este Bécsből Budapestre érkezett. Fogadására a Keleti pályaudvaron megjelent Bud kereskedelmi miniszter, Samary Lajos, a MÁV elnökgazdája, bárcsházi Bárczy István államtitkár, gróf Khuen-Hédervary Sándor meghatalmazott miniszter, továbbá a francia követség tagjai és a francia-magyar kereskedelmi kamara tisztikara. Flandin, aki

magas, szőke, fiatal külsejű ur,

megérkezésével Bud kereskedelmi miniszter néhány szóval üdvözölte és bemutatta a fogadására megjelent urakat. A francia miniszter feleségét, aki magas, sötéthajú, klasszikus arcú dáma, néhány francia hölgy fogadta. Madam Flandin tweedruhát viselt, hozzá kis barna kalapot és párdubandát. A francia vendégek a pályaudvarról Bud kereskedelmi miniszter kíséretében egy dunaparti szállóba hajtottak, ahol M. Flandin, bár nyomban lakosztályába vonult vissza, néhány szót mondott A Reggel munkatársának közép-európai utazásáról:

— Utazásom legfőbb célja, hogy a francia kereskedelmi politika előretölti őseit, a keres-

kedelmi atnákat és hivatalaikat fölülvizsgáljam és velük munkakörükről és földadataikról értekezsem. De egyben ez nagyon kitünő alkalom arra is, hogy

a Dunavölgy államainak gazdasági helyzetével megismerkedjem,

annál is inkább, mert a legutóbbi hónapok és különösen a Népszövetség genfi ülészaka alatt, amelyen a francia delegáció tagjaként én is résztvettem, a kelet európai államok mezőgazdasági blokkja az európai érdeklődés előterében állott. Ez a gondolat nekem is, valamint a francia gazdasági világnak általában nagyon rokonszenves, de véleményem szerint a gondolat megvalósulásától még messze vagyunk. Ehhez elsősorban az agrár-oroszok termelő- és fogyasztóképeségének kell értelmeznem emelkednie, ami viszont — sajnos — attól függ, hogy az európai helyzet alakulása a közeljövőben lehetséges-e teszi-e nagyobb összegű tőkék befektetését Közép-európában.

A francia miniszter a hétfői délelőtti folyamán résztvesz a francia-magyar kereskedelmi kamara ülésén, délben lőnésre Bethlen miniszterrelk vendége lesz. A program többi részét a hétfői nap folyamán állapítják meg.

Nemzetgyilkos gazdasági politiká az, amely nyomorultá tesz milliókat azért, hogy néhány ezer ember dusskáljon!

A másébol pazarolni a legszűnyább dolog, ebben pedig a mai kormányzat elől jár.

Zalaszentihályon délben volt népgyűlés, amelyen Farkas Tibor, Reischl Richard, Gaal Gaszton és Kállay Tibor beszétek. Reischl Richard arról szólott, hogy a buza árzuhanása katasztrófával fenyeget. Délután 3 órakor Hahóton P. Mátés Hildor is fölszólt. Beszéde közben a hallgatóság zajosan abcugolta Andaházyt. A gyűlés után a csendőrség a közönséget távozásra szólította föl és

több gazdát, akik arra hivattak, hogy mint odaváló polgároknak, joguk van ott tartózkodni, letartóztattak.

Jack Diamondot négy lövéssel súlyosan megsebesítették newyorki szállójában

Newyork, október 12.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Jack Diamond banditavezér a felső Broadwayen lévő szálló szobájában súlyosan sebesült állapotban találták. Megállapították, hogy négy lövéssel sebesítették meg.

Beszállították ugyanabba a kórházba, amelyben egy másik banditavezér körülbelül két év előtt revolverlövés következtében meghalt. Hogy Diamond ki adta le a lövéseket, eddig nem volt megállapítható.

Chikán pesterzsébeti polgármester ellen bűnvádi följelentést is tettek, de Pesterzsébeten ártatlannak tartják

(A Reggel tudósítójától.) Chikán Béla dr.-t, Pesterzsébet polgármesterét, akit hosszabb hajszá után Pest vármegye alispánja följelentett állásából, tamadói a rendőrségen is följelenték, hogy állítólag a közszállítások körül visszaéléseket követett volna el. A pestvidéki ügyészség, amely ebben az ügyben megindította a nyomozást, vasárnap a budapesti fölkapitánysághoz fordult, hogy a fővárosban a rendőrség szerveze be az érdekelte vállalkozóknál azokat a dokumentumokat, amelyek a pesterzsébeti közszállításokra vonatkoznak. A rendőrség vasárnap ezeket az iratokat lefoglalta s már át is küldte a pestvidéki ügyészségre, amely ezekből fogja megállapítani, hogy valóban kivácsolhatók-e vádak Chikán ellen. A pesterzsébeti városüzán az a vélemény a polgármester ellen megindult feygyelmi eljárásról, hogy ilyen alapon föl lehetne függesztani állását minden magyar város polgármesterét. Amikor eszéjén nem lehet kifizetni a tisztviselőket és alkalmazottakat gázsiját, mit tesz a polgármester? Hozzányul — pedig ez tilalmas! — az adópénzekhez. Az adópénzeket minden két hében kell beszozálatni. Ha elsején ebből fizetik ki a tisztviselőket, egy hét múlva visszatezik a kasszába. Ilyen és ehhez hasonló szabálytalanságok csaknem minden vidéki város ügymenetében előfordulnak.

Szent meggyőződésünk — mondják a városi tisztviselőket —, hogy a polgármester hajszá álozata és teljesen tisztázni fogja magát.

Pesterzsébeten a lakosság legszűnyább rétegeiben keserűséget kelt a polgármester följelentése. Bármerre jár az ember a nagykiterjedésű városban, munkások, kereskedők, lateinerek, kihivatalnokok egyértelműen szeretettel beszélnék a polgármesteréről. Az intelligencia egybehangzó véleménye szerint egyrészt személyes bosszúvágy, másrészt politikai manőver álozta Chikán.

A személyes bosszúállás esetét valószínűvé teszi, hogy a följelentés okán szolgáló följelentést Szerencsés Ferenc volt városi számvevő tette, aki jelenleg a feygházban ül. A politikai motívumokat ugy magyarázzák Pesterzsébeten, hogy bizonyos oldalon nem tetszik Pesterzsébet városi képviselőitelenek összeállítása. Szeretnének másfajta városi képviselőtestületet. A politikai számítások nem jök, mert Pesterzsébet lakossága 80 százalékában munkásokból és további 20 százalékában is egészen kicsiny existenciákból áll, akik aligha fogják kormányzati többséget választani a képviselőtestületbe, bárki legyen is a polgármester.

Elsőrendű szakképzett ápolónő

sokéves szanatóriumi gyakorlattal, idősebb urhoz vagy hölgyhez ajánlkozik, vidékre is. Megkeresést „Apolónó” Jeligére A Reggel kiadóba.

Bécsben horogkeresztes tüntetés volt vasárnap

A tüntetők szembeszálltak a rendőrséggel, 14 ember megsebesült, 12 embert letartóztattak

Bécs, október 12.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap délelőtt 10 óra tájt ki az ugynevezett német néppárti szövetség ideitiltakozó gyűlését a st. gerrmaini béke ellen a Heldenplatzra. A fölvonulók egyrésze a Mária-hilferstrassen jött fölfele, elől a nemzeti szocialisták hatalmas horogkeresztes zászlókkal és zeneszóval. A rendőrség fölcsóította a tüntetőket, hogy oszoljanak szét és utjukat ne zárt sorban, hanem kisebb csoportokban folytassák. A tüntetők nem tettek eleget a fölcsóításnak és a rendőrök, amikor újabb fölcsóításuk is eredménytelen maradt, gumib-

botokkal este nekik a tömegnek.

Vad láрма és dulakodás kezdődött,

a megrémült emberek eszevesztetten menekültek a mellékutcákba és nők, férfiak, gyermekek egymást taposták le. Az utca hamarosan olyan volt, mint a csatár. A rendőrség közben erőszíket kapott, újból nekiment a tömegnek, amelyt szétoszlított. Elfogták a verekedés résztvevőit, mintegy 12 embert és letartóztatták. Frauenfeldet, a nemzeti szocialisták bécsi csoportjának vezérét is.

A verekedésnek 14 sebesültje van, akik közül négyet súlyosan állapotban kórházba szállítottak.

Farkas Tibor választóinak letartóztatását vasárnap kezdte meg a csendőrség a pacsai kerületben

Pacs, október 12.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A pacsai választást megelőző utolsó vasárnap nem néma vasárnap volt, agitációval, programbeszédekkel telt el. Mindkét jelölt szinte reggeltől estig járta a harmincegy községből álló kerületet, de amíg Andaházy-Kasnya Bélát és a támogatására lejtött kormányzati képviselőket az érdeklődés teljes hiánya kísérté utjukon, addig Farkas Tibornak, az ellenzék jelöltjének utja valóságos diadalmenet volt a kis zalai falvakon keresztül.

Akik eddig Zsirkay Jánost támogatták, most Farkas Tibor táborához csatlakoztak.

Ha a választás napján a közigazgatás nem fog elviselhetetlen nyomást kifejteni, akkor Farkas Tibor megválasztása biztos. Vasárnap első programbeszédét reggel 9 órakor mondta el Farkas Tibor Nagyradán, ahol a nép határtalan lelkesedéssel fogadta. Buseszentlélezn diadalkapu és ezernyi tömeg várta Farkas Tibort, akit a „gvárdian házfiók, P. Mátés Hildor vezetett a népgyűlés színhelyére.

— Magyarország azt a terhet, amelyet most visel, nem bírja el — mondotta az ellenzék jelölt. — Fölteően hibe vagyok a titkos választójognak.

Több igazságot, tisztaságot, erkölcsöt kell belevinni a közéletbe, mert ha így folynak a dolgok az országban, mint eddig, mindenki tönkremegy.

A nagy ovációval fogadott beszéd után Kállay Tibor, Nagykanizsa országgyűlési képviselője a következőket mondotta:

— Magyarországon nem jó köleslőn, pénzügyi és gazdasági politikát csináltak. A kormány létesített kórházakat, amelyek tönkremennek, freskókat a maga megörökítésére, építleteket, amelyeket az ország nagyjáról neveztek el, de amelyek nem felelnek meg céljuknak. Az államnak vannak szűnyűs kiadásai, de nem szabad túlhatalni azt, amit a magyar közigazgatás elbir. Mindenkit a jövedelméhez mérten, igazságosan kell megadóztatni.

A mai kamatok mellett csak a legvégső szükség esetén szabad kölcsönt fölvenni és ezt kell irányelvnek tekinteni az államháztartásban is.

Gaal Gaszton kijelentette, hogy amikor látta, hogy a kormány olyan politikára tér át, amely a polgárság összecsalására fog vezetni, kilépett az egységes pártból és ellenzékbe ment át

— Sokkal jobb viszonyok között sem lehet a közsűnyégre akkora terheket hárítani, mint ma. Egyes osztályokat túlterhelnek, egyesek pedig csak annyit fizetnek, amennyit akarnak.

A Royal Szálloda Télkertjében

szombattól, folyó hó 11-étől

Ötórjai tea - Tánc

Kiváló jazz- és tangózenekar

Est a Bárban (Pálma-terem) tánc

Ügyvéd és bankhivatalnok véres utcai afférje az Erzsébet-köruton egy föltünően szép szőke hölgy miatt

Az ügyvédnek, aki mindenáron meg akarta tudni a szőke hölgy nevét, a bankhivatalnok úgy rálépett a lábára, hogy a cipője leszakadt és a lábujjai összeroncsolódtak

(A Reggel tudósítójától.) Egészen szokatlan véres utcai affér ügyében tett följelentést vasárnap a rendőrségen dr. Virágh Gyula budapesti ügyvéd. A véres összetűzés az ügyvéd és egy fiatal banktisztviselő között játszódott le az Erzsébet-köruton —

egy föltünően szép szőke hölgy miatt.

Dr. Virágh Gyula, amint följelentésében előadta, a Wesselényi-utcaiban lakik s így gyakran fordul meg az Erzsébet-köruton, ahol az utóbbi időben gyakran látott egy rendkívül szép fiatal szőke nőt, akiről szeretne volna tudni, hogy kicsoda. Pár nappal ezelőtt a szőke hölgyt egy elegáns fiatal ember társaságában pillantotta meg s konstatálta, hogy bementek az Erzsébet-körut 26. számú házába. Az ügyvédet furta a kíváncsiság s amint ugyancsak ő maga mondja el följelentésében, bement a házába és

a házmestertől megkérdezte, hogy ki volt az az ur és a vele levő hölgy.

A házmester közölte vele, hogy a fiatal ember Madaras Béla, egy pesti nagybank főtisztviselője, ott lakik a házában — a nőt azonban nem ismeri. Dr. Virágh erre jutalmat ígért a házfőügyelőnek, hogy amikor a hölgy lejön, igyekezze tőle megtudakolni a nevét. Két órával később már ment dr. Virágh az eredményért, azonban a hölgy a fiatal ember kíséretében éppen akkor távozik a házból, úgy, hogy a kapu alatt összetalálkoztak. Ugy látzik — jegyzi meg az ügyvéd panasziratában — a házfőügyelő elárulhatta, hogy érdeklődött a hölgy iránt, mert Madaras Béla egyenesen hozzátépett és kikérte az érdeklődést. „Kérem — mondta az ügyvéd —, nem ön iránt érdeklődtem, de ha kifogása van a dolog ellen, tovább megyek.“ És ezzel ment is tovább. Madaras azonban utánaerődött és — a följelentés szerint — hátbavágta az ügyvédet. Dr. Virágh az ütésre visszafordult és ekkor a fiatal bankhivatalnok

úgy rálépett a lábára, hogy a cipője leszakadt és a lábujjai összeroncsolódtak.

Természetesen heves szóváltás keletkezett s a jelenet, amely már a kapu előtt folyt le, nagy föltűnést keltett a népes köruton. Annál is inkább, mert — megint csak a följelentés szavai szerint — Madaras

olyan súlyos öklelepásokat mért rá, hogy később alig tudott hazavánszorogni s gyomorvérzést kapott.

Mielőtt azonban hazament volna, súlyos sérülése ellenére követte a fiatal párt egészen a Nemzeti Színházig, ahol a rendőrt fölkérte, hogy igazoltassa Madarast. A rendőr a kérelemnek eleget tett, ez azonban újabb izgalommal járt. Az igazoltatásnál állítólag a hölgy is szemrehányást tett dr. Virághnak a történetekért, amire

az ügyvéd a hölgy személyi adatainak megállapítását most már a rendőrtől követte.

— azon a címen, hogy a hölgy sértésekkel illette. A rendőr azonban a hölgyet nem volt

hajlandó igazoltatni. Dr. Virágh tehát így sem tudhatta meg a hölgy kilétét, de a reménnyel még mindig nem hagyott föl s amikor vasár-

Utolsó pillanatban lepleztek le a spanyol rendőrhatalóságok egy Spanyolország legnagyobb városaira kiterjedő nagy forradalmi összeesküvést

Páris, október 12.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A „Journal“ madridi jelentését közöl, amely szerint a spanyol rendőrhatalóságoknak sikerült az utolsó pillanatban árthatatlanná tenni

egy forradalmi összeesküvést.

Spanyolország nagyobb városaiiban, Barcelonában, Madridban és Valenciában kellett volna a forradalomnak egyidőben kitörnie. Vasárnap reggel a madridi belügyminisztériumban fontos tanácskozások voltak, amelyekben a miniszterelnök, a rendőrség vezetője és a barcelonai kormányzó vettek részt. Az összeesküvéssel kapcsolatban Barcelonában eddig 14 embert tartóztattak le. A letartóztatottak között van Pestana szakszervezeti vezér, Compani volt

nap súlyos testi sértés és párbajra való kihívás vétségje címen följelentést tett a rendőrségen Madaras Béla ellen, egyúttal

azt is kérte, hogy a rendőrség állapítsa meg az illető hölgy személyi adatait,

mert becsületes sértés miatt ellene is följelentést akar tenni. Ennek a kérelemnek azonban a rendőrség sem tett eleget — éppen az affér előzményei miatt. Végetül nem érdektelen, hogy a rendőrség vasárnap kihallgatta Madaras Ernőt s a banktisztviselő kijelentette, hogy minden úgy történt, amint azt az ügyvéd följelentésében előadta —, teljes beismerésben van, a hölgy nevét azonban ő sem mondja meg.

képviselő, továbbá a „Solidaridad“ című szociális újság több szerkesztője és néhány táviratiszt.

Letartóztatták Franko őrnagyot, az ismert pilótát is.

aki kudarcot vallott óceánröplése révén vált híressé. Frankót azért tartóztatták le, mert nyilvános gyűlésen köztársaságának vallotta magát. A „Journal“ tudósítójának fönti értesüléseit a rendőrség vezetője megerősítette s még hozzátette, hogy a forradalomnak szombat este kellett volna kitörnie, a kormány erélyes rendszabályait azonban megakadályozták a fölkélest. Madridi jelentések szerint a kormány a nagyobb városok helyőrségeit megerősítette és a rendőrséget is gépfegyverekkel szerelte föl.

Több budapesti nagybank a rendőrséghez fordult vasárnap, hogy állapítsa meg, csakugyan öngyilkos lett-e Balassa Jenő gépkereskedő, aki 400.000 pengő adóssággal szökött meg

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap több budapesti bank érdekes kérelemmel fordult a rendőrséghez a Balassa és Reichard ismert Podmaniczky-utcai gépkereskedő cég egyik tulajdonosa.

Balassa Jenő ügyében, aki másfél évvel ezelőtt 400.000 pengő adóssággal szökött meg Budapestről.

Annakidején nagy föltűnést keltett Balassa Jenő szökése. A Balassa és Reichard cég ugyanis, bár fiatal vállalkozás volt, nagy forgalmat bonyolított le, magát Balassát pedig dús gazdag embernek vélték.

aki gazdagon házasodott is, Spitz Ferenc János, az ismert egyenruhás zabó leányát vette el feleségül. Balassa szökése után azonban megállapították, hogy több budapesti banknál igen nagy összegeket vett föl s a céget válságos helyzetben hagyta itt. A cég fizetésektelen lett s a hitelezők följelentéseket tettek. Ekkor megállapították, hogy a cég üzleti ügyeit egyedül Balassa vezette, társa, Reichard mérnök csak a műszaki ügyekkel foglalkozott s a cég pénzügyi műveleteiről semmit sem tudott s azokról nem is vonható felelősségre. Reichard így tovább vezette az üzletet, Balassa ellen pedig

elfogatóparancsot adtak ki.

Azóta a cég kényszerezegyzeséget kért, de a törvényeszkék a bűnügyi háttér miatt elrendelte a csődöt, amely azonban még jogerős. Így állt a cég ügye, amikor

most vasárnap a Lloyd Hitelvédő Egyesület föltünően érdekes körlevelet küldött szét a cég hitelezőinek.

Ebben a körlevélben a Hitelvédő Egyesület értesíti az érdekelteket, hogy Balassa Jenő egy Bécs melletti szanatóriumban állt gyógykezelés alatt, onnan azonban eltávozott és

hír szerint föbelőtte magát.

A körlevél azzal végződik, hogy Balassa halála után a cégtárs most egyedül ajánl egyezséget. Balassa Jenő öngyilkosságának hívét a hitelezők, köztüük több nagy budapesti bank, meglepetéssel vették a körlevélből, mert eddig semmiféle hír nem érkezett arról Budapestre, hogy Balassa öngyilkos lett volna. Az érdekeltek bankok ezért vasárnap

a rendőrséghez fordultak, hogy állapítsa meg, csakugyan meghalt-e Balassa Jenő, vagy pedig csak téves halálhír terjedt el.

Mózes a pusztában

A Reggel számára rajzolta Gáspár Antal

— Tíz esztendeje bolyongunk a pusztában. Vezess ki végre! Vezess ki innen!

BEIHLEN MÓZES: Én is szeretnék már kijutni, de sajnos, elvesztetem a varázspálcámat...

„A mai állapotok tarthatatlanok“

— mondja Scitovszky belügyminiszter a községek háztartásáról

A háztartási javaslat november végén vagy december elején kerül a Ház elé. — „A borfogyasztási adó fokozatos visszafejlesztés alá esik és végül teljesen megszűnik...“

(A Reggel tudósítójától.) Bethlen miniszterének bejelentette, hogy a borfogyasztási adó reformjára a községi háztartásokról szóló törvényjavaslattal kapcsolatban kerül a sor. A Reggel megkérdezte ezek után

Scitovszky belügyminisztert,

hogy a háztartási javaslat mikorra készül el és kerülhet a törvényhozás elé.

— Igéret köt, hogy a községi háztartásokról szóló javaslatot még ebben az évben a parlament elé terjesztem és ezen ígéretemhez képest a javaslat november végén, vagy december elején a képviselőház elé kerül.

Ezidőszereint kétféle tervezet áll rendelkezésre, amelyeknek alapján még e héten hozzájogok az orjási anyag behatóbb tanulmányozásához. A cél az, hogy a községek háztartásának egyszerűsítsünk és könnyítsünk, tekintettel arra, hogy

a mai állapotok tarthatatlanok,

mindenképen sürgős, hogy a községek háztartásának problémáját törvényhozási uton rendezzük.

Súlyosbítja a problémát, hogy anyagi kérdésekkel függ össze és rendkívül sok mellék szemponton is figyelemmel kell lenni. A községek háztartásának rendezése kapcsolatos a munkavállalás, az egyházi adózás és a borfogyasztási adó kérdésével is.

A borfogyasztási adó fokozatos visszafejlesztés alá esik és végül teljesen megszűnik.

Ebbe a nagyfontosságú javaslatba és tárgyalásába nem szabad politikumot belevinni, magam is kiküszöbölök mindent, ami politikum.

Október 20-án még nem terjeszték törvényjavaslatot a Ház elé, novemberben azonban már sor kerülhet a rendőri és a városfejlesztési javaslat, végül a községek háztartásáról szóló törvényjavaslat benyújtására.

A Kormányzó vasárnap fölavatta az új szekszárdi kórházat és a pécsi röplőteret

Szekszárd, október 12.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap a kormányzó és felesége jelenlétében avatták föl „Tolna vármegye Horthy Miklós-kórházát“. A kórház parkjában, amelyet a kormányzó bronz mellszobra díszít, a főbejáratnál balra díszsátor volt a kormányzó pár és kíséretük, valamint az előkelőségek számára. A kormányzó és felesége elfoglalta díszhelyét, majd Szévald alispán engedélyt kért az államfőtől a

fölavatásra, aminek megtörténte után Ernszt Sándor népjóléti miniszter mondott ünnepi beszédet.

— Elődöm, aki sok tekintetben vállára vette a nemzet terheit és oszlop volt, kemény, mintha ércből lett volna és Pesthy Pál munkálkodtak azon, hogy ez a szép intézmény létrejöjjön. Nekünk ügyeink kell arra, hogy a nemzet soha ki ne merüljön, hanem teljesítse kötelességét. Itt áll előttünk Horthy Miklós éreklakeja. Ez a szobor megőrökíti a mai idöket, azt a korszakot, amelyben Horthy Miklós a magyar sors megismeréséért, Ne vessitse el ő és ez a nemzet a mai körülmények között sem bátorsgát és kedvét.

Vannak nehézségek, de vannak férfiak is és lesznek mindig, akik nem engedik a nemzet lét-alapját megtámadni.

A miniszter beszéde után a kormányzó feleségével és az előkelőségekkel dr. Trenc Ignác főorvos vezetése mellett megtekintette a kórházat és közvetlen szavakkal körözösködött a betegekkel helyzetük felöl.

Pécs, október 12.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap dében 2 órakor a kormányzó és felesége Szekszárdról Pécsre érkezett, hogy résztvegyen az új röplőter fölavatásán. A kormányzó az állomáson, ahol Keresztes-Fischer Ferenc főispán üdvözölte, a közönség ovációja közben hajtatott a röplőterre. Itt vitéz Rákossy György, a légügyi hivatal főnöke vezette a kormányzót a hangárok előtt föllállított díszpályához, amelyben a vármegye felsőházi tagjai és országgyűlési képviselői, továbbá Kozma Miklós, Nádasdy Imre és más előkelőségek foglaltak helyet. A hangárral szemben három új sport-röplőgép állott, mellettük sorakozott föl az első tanfolyam tizenhat új pilótája, akiknek mecsokára megkapták a pilótaigazolványt. Keresztes-Fischer főispán a röplőteret, hangárt és a gépeket átadta a Baranya-Pécsi Aero-Clubnak, tanulságául annak, hogy

a magyar lélek szárnyait letörni nem lehet.

Kara Jenő és Csenkoy Géza beszéde után Kozma Miklósné megkereszte az első gépet, amely a középben állott. „A te neved legyen Bárd Miklós — mondotta a géphez lépve — jelleged pedig: És mégis röplünk!“ E szavakkal hatalmas virágoskört erősített föl a röplőgép szárnyaira. Vele egyidőben keresztezte meg Fischer Béla és Nendzich Andorné a másik két gépet, az egyiket Pécs, a másikat Baranya névre. A kormányzó délután 6 órakor utazott vissza különvonatán Budapestre.

Egy svájci csoport fölítamasztja a bécsi Sascha-filmgyárat, amely ötven százalékban magyar tárgyu filmeket akar csinálni magyar színészekkel

(A Reggel tudósítójától.) Hosszu tárgyalások előzték meg azt a megállapodást, amelyet szombaton dében írtak alá Bécsben és amelynek következtében minden valószínűség szerint már

néhány héten belül megindulnak Magyarországon a hangosfilm-felvételek.

Egy svájci főkecsoport tárgyalásokat folytatott a Kreditantall tulajdonában levő Sascha-filmgyár átveteléről, amely gyár már két esztendő óta Európa valamennyi telepén beszüntette a filmgyártást. Az új főkecsoport a tulajdonjog megvásárlása után azonnal hozzákezdett a szervezkedéshez és így szólították föl Roboz Aladárt, a budapesti Terézkerüti Színpad igazgatóját Budapestre is, hogy vegyen részt az átvetésben. Roboz azonban megindult filmgyár munkájában. Roboz szombaton dében írta alá Bécsben azt a szerződést, amelyben a gyár magyarországi megbízottjának nevezik ki, Roboz a szerződés aláírása után visszautazott Budapestre, ahol máris tárgyalásokat kezden több magyar szerzővel és színésszel az első magyar tárgyu hangosfilm felvételére vonatkozólag. Az eredeti megállapodás szerint addig, amíg Budapestben megfelelő stúdióval nem rendelkezik a Sascha-filmgyár, a szereplő színészek Bécsben játsszák le jelenetüket és tavasszal — mert erre az időre gondolják fölépíteni a modern stúdiót — Budapestben folytatják a felvételeket.

24 P	12 P
Osztálysorsjegyek a hivatalos áron kaphatók	
Ocskay Sándor főúrasítónál	
V. Dorottya-utca 3 (Wurm-u. sarkán)	
Nyitva 8 órától 6-ig egyhuzamban	
6 P	3 P

Kedden korán reggel jelenik meg a Pesti Futár október 15-iki száma

Öszinte kritika

A jó tündérről Leonáról és a Töltőtollról

Dréhr-beszélgetés stb.

CAFÉ »ÉDEN« KÁVÉHÁZ

(VOLT PALERMO) ANDRÁSSY-UT 47

MEGNYILT

Kelletl és Irány

Tizezrek tüntettek vasárnap Budapesten a városházi uralom és a mai kormányrendszer ellen

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap már teljes erővel lángolt föl a választási harcra indult pártok agitációja a fővárosban. Négy párt: a nemzeti demokraták, a szabadelvűek, Friedrichök és a Wolff hívei tartottak hatalmas és viharos nagygyűléseket. A három ellenzéki

párt gyűlésén elkieseredett közhangulat nyilvánult meg. Kiemelkedő mozzanata volt a polgárság ellenzéki megmozdulásának a nemzeti demokrata párt vigadói seregszemléje, amelyen másfél évtized óta nem látoit tömegek tüntettek a demokratikus rendszerváltozás mellett.

9000 főnyi tömeg a Vigadóban, a demokraták nagygyűlésén

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a Vigadó összes termeiben impozáns nagygyűlést rendezett a Nemzeti Demokratapárt. A nagygyűlés, amelynek résztvevői szorongásig megtöltötték a Vigadó hármass termét s az óriási lépcsőházat és előcsarnokot is, a választók rendkívüli tömegének megjelenésével a párt imponáló seregszemléjévé szűszült. A rendezésér becslése szerint mintegy

dukált egyebet, mint ennek a dolgoz, áldozatos és hazafias polgárságnak a főnkretelélet. (Le a kormány!) A főváros polgársága adja meg a választ: helyesli-e ezt a rendszert és

akarja-e továbbra is a forgalmi adó, a kartellek, a vámvédelem igazságtalanságainak hármass szűvetségét?

(Viharos tiltakozást! Percenkig harsog a terem a közbeiktáltásoktól: „Le a GYOSZ-szal!” „Le a tantiem-és provizósgazdálkodással!”) Akarják-e továbbra is a polgárság kiverejtékezést és végrehajtott adófillére in a gróf paloták vásárlását, a közüzemek gazdálko-

9000 főnyi közönség jelent meg. Olyan hatalmas demonstráció volt

Bródy Ernő beszél a demokraták vasárnapi nagygyűlésén a Vigadó zsufolt termében

ez, amelyhez hasonló a polgárság részéről az utóbbi években a főváros még nem látott. Már a koradélelőtti órákban valóságilag megváltoztatta a forgalom képét a Vigadó felé vezető főutvonalon az a sok különautobusz, amelyeken zászlókkal és jelvényekkel a kerületi szervezetek tömegi vonultak föl a nagygyűlésre. Az egyes kerületek centrumaiból három-négy helyről is egymásután indultak a különautobuszok s a buzgó rendezőség irányítása mellett a rendkívüli főtárolakozás nagyszabású szervezési munkáját és a választók lelkesedéséről tett bizonyosságot.

A polgári társadalom politikai letargiájának megszűnését jelentette ez a pezsgő életenség,

amellyel a tömeg egybegyűlt, hogy sokaságának erejével élő tiltakozást jelentsen a főváros mai uralma s az emögött álló mai kormányzati rendszer ellen. Az egyes kerületek szervezetek szorongó oszlopai mellett fültűnést kéltett a hatalmas termekben a különböző foglalkozási ágak demokratikus polgárságának testületi fölvonulása. Ezek a népes csoportok, így a fűszerkereskedők, a kisparosok, a piaci árusok, s.b., mind külön-külön jelvényeket viseltek. Fülűnően nagy számban vettek részt a gyűlésen a nők is, ugyancsak láthatóan szervezett fölvonulással. A gyűlést

Bródy Ernő

nyitotta meg.

— Ágassatón súlyos a helyzet — mondotta. — A kérdés, amely itt a polgárság ezrei és ezrei előtt elhangzik: mit akarunk? A felelet: választást akarunk! Dönteni akarunk és meg akarjuk dönteni alapjában is ezt a rendszert, amely tíz éven át nem pro-

GE-VI harisnya
Najfa-Travis Drágább van, de jobb nincs

kor arodat már elpusztította a pusztulás fájdalma, újabb- és újabb igéreték hazugságával csaltak reménykedést tekintet megfőrt fényébe. És mindez a türelem, mindez a reménykedés, polgár, hiábavaló maradt. Van egy török közmondás: ha egyszer csak kal meg, nem te vagy a hibás, de

ha többször esálnak meg, benned van a hiba!

Polgár, hiszed-e már, hogy benned van a hiba! Őntudatra kell ébredned és azt kell kiáltanod: A magam életén én vagyok az ur! Mire vártok még? A magyar királyi kormány elnöke... (Tíz pereig tartó hangorkánba tört ki e szavaknál a nagygyűlés közönsége)... a hét elején kapkodó, hisztériás és rendszertelen gondolatmenetben jelentette ki, hogy a gazdasági helyzet súlyossága olyan méreteket öltött, hogy küszöbön lehet a pénzügyi krízis is. És amikor a programról volt szó, nem volt más gondolata, minthogy megkérdezel: nem volna-e jó fölcnelni ismét a bolta arát? És minthogy a kormány a polgárság társadalmának minden rétegéből kipréselt: már minden adófillért, a tisztviselők fizetését akarja csökkenteni. Talán a tisztviselők lábáról, vagy gyermekek lábáról akarják lehuzni a cipőt? Vagy talán a közép-tisztviselő mondjon le arról az egyetlen könyvről, amit egy évben még megvehet, vagy arról az egyetlen újságról, amire még előfizethet? Ez hát a kibontakozás?

A pusztasziget hajótöröttjei vagyunk és a kapitány kisorsolja a megmaradt éleket, hogy még azokat is el lehessen fogyasztani.

Ébredjen hát a polgári társadalom űntudatra. Ha Budapest polgársága megindul, az egész ország polgársága fölzsabadultan fogja követni!

Pakots beszédét követő tapsvihar után lelkesedés fogadta

Gál Jenő

fölszólalását is:

— Vajjon illik-e még hozsánk a polgár elnevezés? Nem lettünk-e már valamennyien jobbágyai ennek a tizeszterdős politikai és gazdaságpolitikai rabzsolgatárnak?

Ez a szó az ő szótárukban csak az adóalany fogalmát jelenti.

— Ez a tizezryi ember itt gondterhes arcok, elborult tekintetek tömegét jelenti. Ebben az országban ma már a gyermekarcról is eltűnt a vidámság és a gondtalanság. Már pedig, ahol a gyermekek sem lehetnek gondtalanok, lehet-e ott vitás, hogy az ügyek intézői, felelős vezetői nemcsak hibásak, hanem büszkék is? Az állami költségvetés bevételi és kiadási rovatait olyan egyenesbe kell hogy jussanak, amely megfelel a kispolgári háztartások mérlegének is.

De ott, ahol a háztartásban többet költenek a családokra, mint az egész háztartás többi részére, nem következhetik el más, mint a pusztulás.

Ahol 50%-ot is meghaladnak a személyi kiadások, ott már nem lehet segíteni, csak az egész rendszer megváltoztatásával. Faragják le a sok kényelmi és luxuskiadást! Azt a hibás adórendszer, amely itt már ebben az országban fönkretett mindenkit, meg kell gyökerében változtatni. A becsületesen megállapított jövedelem után progresszív kell bevezetni az adóztatást. Európaszerte látni most bizonyos politikai dialókokat. Magyarország már ezeken mind keresztül ment. Itt már minden volt, ami forradalmi termék; ami hitvány és alaváló, azt mi, dolgozó polgárok, már mind végigszenvedtük. E téméntelen

dását. A közüzemi Csák Máték-rendjét le fogjuk kényszeríteni jövedelmeknek és közüzemi pozitíóknak magas bástyáiról. A multban az volt a föllogas, hogy aki a közpénzből elvett, az sikkasztott.

Ma a közpénz nagyon olesó lett!

Soha az összerfíhetetlenségnek olyan láncolata nem volt a magyar közéletben, mint ma. Vanak képviselek, akik valóságilag dicsekednek azaz, hogy igazgatósági tagságaiknak száma a mai polgári nyomoruság idején tízennyolca, vagy még fölbbre szaporodott. (Perecik tartó ubeugolás.) A közhivatalnokoknak egy felsőbb rétege a kistisztviselők nyomorusága idején a mai rendszer segítségével megteremtette az új társadalmi kusztóit: a jövedelmi és állás-halmozási arisztokráciát. Akartok-e továbbra is asszisztálni ennek a rendszernek? („Soha!”) Vagy pedig önérezetesen összeforva, egyetlen hadseregben vonulunk föl a magunk igazért, valamennyiünk életének jogaíért, műhelyetekért, bolthelyiségeitekért, irásztatótokért, orvosi vagy egyéb rendelőkért, magatokért, családotokért, gyermekeitek boldogabb jövőléért. Ha annyi szenvedés és oly hosszú benuit mezdalatlanság után ez a polgárság annyire talpra tudott állani, már most, a választás hírére,

nyugodtan hirdethetjük a magyar polgárság föltámadását

és bátran merithetünk minden kispolgári tekintésből erőt. A harucnk erejét, gyökerét, alapját, diadalát a ti lelkesedétek adja meg!

Hatalmas éljenezés kísérté Bródy beszédét és lelkes ováció fogadta

beszédét:

Pakots József

— A boltok, az ipari műhelyek, a szegényes íróasztalok óriási romhalmaza mered élénk, ha belenézünk ebbe a sokezryi tömegbe. A polgári munka apocritikus romját látó mészalotok elő. A polgári társadalom áll itt össztört, késztébevsve.

Alázatos hős voltál, polgár! A türelem legmesszibb határáig mentél el és ami-

A CSÁBITÓ VONAL

A név kereskedik a minőségért!

Pixavon-shampooon

egyesíti a folyékony Pixavon minden előnyét.

Egy csomag 2 mosásra elég és ára csak 36 fillér.

Pixavon-shampooon

teljesen mentes a szódától.

Utána Nagy István következik:

— Ha önkö megteszik a kötelességeiket a lerázzák vál-lukról és a tiszteztendő uralmat, az ország terror alatt reszkető népe, amely ugy szavaz az urnáknál nyíltan, hogy ott ül a szolgabíró, a jegyző és mögöt-tük áll a csendőr, — bátorságra kap és leveti magd-ról az igát.

Tóth Gábor római katolikus lelkész mondott ezután beszédet:

— Nem a kereszténység mondott esődöt, hanem a keresztény életiartam hiányzik az emberekből. A kereszténység nem a tesztitűt szemben, nem az abiza-toson megalkító derékban, nem a kézsóköldésben van — a kereszténység élet, a kereszténység tartalom és életű igazság.

Annak a politikának, amely a kereszténységet ki-szalátította magának, a világot megváltó krisztusi kereszténységhez annyit kézo van, mint a vá-sári keretnek a művészi képhez.

(Óriási taps.) Kétségteljesen a rendszer agyontámo-gatónak kereszténysége főbből, amely rendszer ked-ves gyermekei szeretlenül dotált postókóban ülnek olyan jövedelmekkel, amikből több ezer család meg-éltetne.

Percekig tartó ovációval honorálta a tömeg Tóth Gábor szavait. Utána

Friedrich István

lépett a szónoki emelvényre falrengető tapsok között és a következő beszédet mondotta:

— A miniszterelnök ur a jó Isten segítségével befejezte a nyári szabadsá-gát. Hazánkba épvedve várta az ország, annál is inkább, mert már jóelőre beharangoz-ták, hogy nyári pihe-nője alatt elkészítette új gazdaságpolitikai programját. Hát, kérem, végre meghallottuk azt a híres programot! De nem sok örömetek teti benne! Gazdaságpolitikai koncepciója két konkrétumban csúszott ott ki: megjárta a bolétának 2 pengővel való föt-melését és kedvező-nyes eszmét helyezett kiáltásba. A régi kis-gazdaságprogramból, ime, már csak a ráncos csúcsa maradt.

A kisgazdatársadalom holdog lehet, megkapta jutalmát a tiszteztendő kormánytámogatásért: a csuszós-zsáru eszmét. (Közbekiáltások: „Mikor megy már el a kormány!”) Nem egyhamar, hölgyeim és uraim! Ok azt mondják, hogy a Gondviselés küldte őket a nyakunkra. Hát nekik kötelességük kitartani.

Csak nem hagyhatunk bennünket itt a szószban? Én tisztelem-beesülöm a vidéki szolgabíró urakat és más karhatalmi közegeket. Nagyon derék, jó magyar emberek lehetnek. De hogy őket egyenesen Gondviselésnek fogadjam el, ez ellen már tiltakozik a józan eszem. Márpedig

ezt a mai uralmat a vidéki szolgabírák terrorja erőltette az ország nyakára.

Friedrich István

Bevallom, hogy nagy zavarban vagyok, pedig engem nagy-on nehéz zavarba hozni. A miniszterelnök ur engem tíz éve nevez demagógának és most címordta beszédében mindzét, amiért engem demagógának szokott nevezni. A takarékosságról is beszélt. Végre! Végre! spórolni fognak! Lidájának, freskók, a belügyi vagdó, prak-tekiós egyének szanalása, kastélyudárlások, álszünetke-zetek álméntálása után be-jelenti a miniszterelnök, hogy spórolni fognak. A történelem müzsáját, Klíót szeretném ide-ihivni és végigkalauzolni ezen az országban. Szeretném neki azt mondani: Jer ide, Klíó! Nézd meg ezt az országot, tedd kezd szívedre és mond meg őszintén: láttál-e már a törté-nelem folyamán ilyen konszo-lidált országot? Jer,

nézd meg a pekes konszolidációt, amit merev derékkal ül az őszvény, amelynek papája az ál-fascizmus, mamája az áldemokrácia volt.

Jer, nézd meg az egyedülálló konszolidációt. Olyan, mint a vadári bodé röpülő kutyája; hat hónapig röp-ül, hat hónapig nem röpül. Most éppen nem röpül. Röpülni szokt sem láttal? (Nagy taps és nevetés.) Nézd, hogy lelő a lába. Az őszvér majd megrebbed alatta, de ül rajta karakánul, mint a bebalzsamozott Szolimán szultán. (Taps.) Nézd, hogy verekszik a világlejenségek furiáival, akár az öreg Don Quichote az ó Rozinántéján. Nézd, kedves Klíó, azt a sok Sancho Panstát, amint maszlagon fölhizott hosszú füllükön szamaragolnak a délbeh irányában. (Har-sogó derültség.) Klíó, jegyezd föl az annalesekbe, hogy

itt a Duna mentén 8 millió magyart 10 év óta smonekál, frázissokkal, maszlagokkal etetnek és minden a legnagyobb rendben megy.

— A törvényhozásban 230 olyan vastagnyaku ül, akinek a vastag nyakán a fej csak igent tud inteni, nemet soha. — kivéve a telefonfülkében és a folyosó sarkában! Gyere sétálni, Klíó, ebben a szép főváros-ban.

Ez valóban az élők városa. A holtak neveit le-vakarták az utcákra, hogy odabigyesszék az élők neveit: saját becsüket.

A freskók is kizárólag a jelenkor hőroszát ábrázol-ják. De el ne felejtél följegyezni, hogy nagy veszély idején a freskók feleit át lehet mázolni. Látod, Klíó, azt a rongos nadrágot, görnyedt hátú, sápadt arcú alakot a föl mellett sompolyogni! Az a híres Növete-len Adófizető, akinek mindenét elvették egy igéret ellenében, hogy szobrot fog kapni. Hát megkapta! Önök a szobrot? (Óriási derültség.) Akik a nemzet nyakán ülnek a dolgozó társadalom megbízása nélkül, anélkül, hogy időnkint megkérdéznék az országot, akarja-e őket — bitorlókat! (Taps.) A sors ke-rekét nem lehet megállítani. El fog érkezni az idő, amikor

átnézzük ennek az álkonszolidációnak a számadásait.

Ezután a tíz éves dicsőleges uralom után nem lehet majd elsmofordálni, így: hgy: jöttm-mentem, 100 millió — ettem-ittam, 100 millió... és új rend-szer nemcsak spórolni fog, hanem megszanaltatja azt, amelyik előtte volt. Készüljétek, szervezked-jetek, tümörüljétek, hogy szembenézhessünk a jövővel!

Tomboló éljenriadal üdvözölte Friedrich István beszéde végén.

A Wolff-párt gyűlése az Angyal-földön

(A Reggel tudósítójától.) A Keresztény Köz-ségi Párt az Angyalföldön tartott gyűlést. Homonnay Tivadar és Petrovics Gyula voltak a szónokok. Homonnay Tivadar beszédében kifejtette, hogy

A Friedrich-gyűlés hallgatóságának első sora

a gyűlölet szelleme helyébe a keresztény szeretetnek kell jönni.

A párt nyugalmat és békét akar, de ha provo-kálják, kész a harcot is fölvenni. A keresztény-párti vezérek realpolitikuskok. Nem osztályhar-cot, hanem osztályharmoniót hirdet és ha ab-szolút többségben kerülnek be a városházára, akkor meg tudják mutatni, hogy minden igéret-tüket beváltják. Petrovics Gyula a szociál-demokrácia ellen jelentette be a harcot. Ezt a harcot, amely alatt ma a párt áll, a szeretet és a meggyőzés fegyverével fogja megharcolni, előtte ismeretlen marad a durvaság és a terror ereje. A közbeszólókat a közönség eltávolította.

A Szociáldemokrata Párt össze-állította fővárosi listavezetőinek névsorát

(A Reggel tudósítójától.) A szociáldemo-krata párt választmánya vasárnap foglalkozott a fővárosi választások ügyével és mind a tízennegy kerületben kijelölte azokat, akiknek neve a listák élen fog állani. A listavezetők névsora a következő: I. Dr. Bónóci László, II. Peidl Gyula, III. Büchler József, IV. Esz-tergályos János, V. Dr. Györki Imre, VI. Bu-chinger Manó, VII. Weinert Jakob, VIII. Garami Ernő, IX. Dr. Révész Mihály, X. Far-kas István, XI. Kéthly Anna, XII—XIII. Peyer Károly, XIV. Propper Sándor.

Diszes kísérettel érkezik október 25-iki esküvőjére Assisibe Boris bolgár király

Róma, október 12.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Boris bolgár király és Giovanna hercegnő katolikus egyházi esküvőjének időpontját és helyét most már véglegesen megállapították. Eszerint az egyházi esketés október 25-én lesz Assisiben. Az esketést Maffi bíboros, a pisai hercegségek fogja végezni. Assisi polgármestere Sant Ros-soreba utazott a királyi család nyári kaste-lyába, hogy az ünnepek rendezését meg-beszélje. San Rossoreba várják Boris királyt is, aki szintén résztvesz majd az esküvő elő-készítésére vonatkozó megbeszélésekben. Boris király ezután még egyszer visszautazik hazá-jába és

diszes kísérettel jön majd vissza Olasz-országba.

Már e héten október 17-én kezdődik az új magyar királyi osztálysorsjáték húzása.
Vásároljon vagy rendeljen azonnal osztálysorsjegyet!

Török A. és Tsa
bankház Rt.-nál
Budapest, IV., Szervita-tér 3.
mert a készlet hamar elfogy.
Elérhető legnagyobb nyeremény
P 500.000
(ÖTSZÁZEZER PENGŐ)
Hivatalos árak:
Egész P 24, Fél P 12
Negyed P 6

MICHELINPNEU
AUTÓFELSZERELÉSEK
CITROEN-ES FORD-ALKATRESZEK
TELEFON: Aul. **NAGY JÓZSEF**
221-97, 288-63 VI, ANDRÁSSY-UT 81

»UNIO« AMERIKAI rendszerű folytonégő kályha
A magyar vasipar remeke!
Egész lakását — mert pótolja a központi fűtést — „egy” kály-hával fűtheti.

Egyben minden lakásnak disse Gyártja: Vasöntőde és Gőpgyár Rt
OETL ANTAL
Központi eladás és mintaraktár:
Budapest VI, Andrássy-ut 9. sz.
Telefon: Automata 161-08

Bizományi Ierakat Budapestén:
KAPLONYI JÓZSEF cég, V, Báthory-ntca 9
Vidéken minden nagyobb városban
Fiókok külföldön: Wien, Belgrád, Bukarest, Temesvár, Lemberg
Névre és címre ügyeljünk!

Figyelem!
Eredeti amerikai kályha a magyar piacon nincsen forgalomban. A hangzatos amerikai neveket hirdetett kályhák csak gyártmányok.
Miért vásárolja a közönség az UNIO kályhát?
Mert minden egyes darabért 70 éve fenn-álló cégünk szavatol.
mert a tűzálló öntvények előállítására terén annyi évtizedes gyakorlatunk van, hogy gyártmányaink minőségével egyetlen külföldi gyár sem tudja felvenni a versenyt.
mert kivitelben, árban, előzékeny kiszolgálás-ban vezetünk,
mert a magyar UNIO kályha ma már kül-földön is elismert márká és
mert bizalma csak olyan régi séghez lehet, melynél garancia van arra nézve, hogy a megfelelő pótkalatrészeket hosszú évek múlva is mindenkor azonnal megkaphatja!

Tündérország

— Irta Szép Ernő —

Egy jóemberem, krónikus svábhgyi lakos, azt mondta, hogy októberben aranyat kéne szedni a Svábhgyi látogatóitól.

Itt könyökölök most, pontosabban szombat délután ¼4-kor a Széchenyi-kilátó parkányján, a halavány bíborral futtatott zöld dombviág közepett... egy ezüst pengőt fizetem a fogas-kerekűnek meg négy fillért. (Még vissza is visszáért a pénzt.)

Itt álmedlök, hallgatózom. Alulról a tiszta szerepintínken várom, hogy processziók fognak feltűnni, a városi nép őszi lombbal a kézben, valami néla énekszóval.

Egyedül vagyok. Nem egyedül, velem van az én szerelmes szerelmem, Ősz kegyelme asszony, akinek a legszebb aranyhája van a Földön.

A Tavasszal, nem tagadom, flörtölök; és ölelkezem kikapósan a Nyárral; a szívem az Őszé, holtomiglan.

Ünnep van, ünnepi csönd, ünnepi tisztaság, ünnepi tündöklés.

Oly közel van hozzám itt a mezőn a kildató alatt egy völgyfőnek a legmesszibbre nyúlt ága. Az ág legvégén azt az utolsó levelet szinte megfoghatnám. Ugy lebeg vesztig a levegőben, akár a zongorázó kéz, ha a billentyűk fölött feledkezik.

Zöld selyem ez a völgyfelel; nem is a selyemnek, a csiszolt könek a simasága ragyog a színén. Az erezte világossárga. (Az eszméletben vészajzi térkép illan és kéjzajlás.) A halavány rózsaszínűtök ütnek át a zöld leveleken, kezdődő lézrózsák. És a verőfény csillag a völgyfelel, de mint a zukan! csoda, hogy így állja, meg se moccan, csoda. Az egész völgy ágastul lombostul ilyen bómulatosan mozdulatlan. A löbbi fák is odább, mind a dombon, mind a kertekben, mind az utakon. Mind a fenyő, mind a gesztenye, mind a tölgy.

Ismernem ezt az elfogódottságukat. Ezt az ihlettségüket, ismerem. Ezt a trance-ot, amelyben a varázslatot szenvedik. Most indulnak

azok az őszi napok, mikor a földi fák arany angyalokká válnak. Ó, szeretném a lombokba dugni a fejem, hallgatni, hallgatni az álmat.

Harangoznak valahol, valamerre lenni. Mit harangoznak ¼4-kor? Az őszi ünnepet harangozzák. És aztán autók dudálnak eltűnt utakon, hangfogóval. Esküszöm, szerelmes párok is sétálnak a sűrű zöld ünnep közt, igen lassan, mert nehéz a szerelmem. Nem látni egy lelkét, egy testet, a fák őrízete mellett; olyan szép ez így.

Látni szikrázó tetőket, tornyocskákat; látni a svábhgyi szállodát, azt képelem, derült meggéhzáz egy adomás korszakból; látni a szanatóriumot, paradicsomi pompájában, azt képelem, a Frangepánok várkastélya hatalmas és kéjes időkhben. Azt képelem, minden villónak a kertjében álmódó arccal állanak a lakói, finom, boldog emberek.

Féltörjék, hogy elfelejték rágyújtani, most az élet szépségét, üdvét inhalátom.

Idelentről a szomszéd budai dombokról a tiszta hózak úgy néznek vissza az emberre, mint a rózsás gyermekarcok.

És abból a végtelen, végtelen sütkérező csodából, odalent, amit Pestnek neveznek, abból a napüstött tornyok úgy emelkednek, mint a fölnyújtott ujjak. Az örömből akar feladni mind egyszerűre.

A hidak alomból alomba nyújtóznak. Vár, meg Dunapart, meg Lágymányos, meg Margitsziget, megannyi viruló arrangement.

Az égi fényesség gyémánt kiténtetést szór az élet szerelmes szépségére.

Jaj...

Nem, ugye nem igaz, hogy ez ugyanaz a Pest, ahonnét felszóltam a Svábhgyere. Nem az ez, ahol az emberek szívevérese pergőtűz, a lehelletük gáztámadás, gyilkos kés a nézésük.

Ahol az Idő szennyvízének partján figyelnek a horgászok, a Bün, az Örület.

Nem, nem! amit én látok, az Tündérország.

a hirt azonban, hogy belátható időn belül 300 millióval csökkenthető legyen a költségvetés, kormányparti körökben is kétkedéssel fogadják. A Reggel beszélt

Temesváry Imrével,

a költségvetés főelődőjával, aki ezeket mondotta:

— A költségvetésnek ilyen nagyarányú redukcióját lehetetlennek tartom. Takarékoságra föltétlenül szükség van, hiszen a polgárság teherbíróképessége jelentékenyen megesapant, a kiadási tételek azonban

önmaguktól

fognak alászállani, míhety az élelmickekkel ocsóbbodását szükségszerűen követi az iparcikkek árának esése is... A költségvetés redukciója tehát végeredményben attól függ, hogy az ocsóbbodási folyamat mikor következik be.

„Születésnap ajándékul egy-napi pihenést kérek!” — üzenté partijának MacDonald 64-ik születésnapján

(A Reggel tudósítójától.) Ramsay MacDonald angol miniszterelnök vasárnap ülte meg 64. születésnapját Chequersben.

Szombat este a munkáspárt vezetősége telefonon közölte a miniszterelnökkel, hogy nagyobb küldöttséggel utaznak ki hozzá és ünnepélyesen üdvözölni kívánják. MacDonald így válaszolt: „Olyan nehéz időköt él Európá, hogy a politikai vezérférfiak ünnepése szinte frivolitásnak tetszik. Egy ember élete és munkája alig több, mint a tengerbe dobott kő fodra a hullámo-kon. A politikus nem hiába örödlött föl, ha lelkiismerete tisztaságát megőrizte, kötelességét és kötelezettségeit hiven, önzetlenül, teljes odanással teljesítette. En születésnap ajándékul nem ünneplést, de egy-napi pihenést kérek.”

MacDonald

140.000 fémipari munkás sztrájkba lép Németországban

Berlin, október 12.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A nagy fémipari sztrájk most már elkerülhetetlen. A fémipari értekezlete elutasította az egyeztető bizottság döntését, amely a munkásoknak 8 százalékkal való csökkentését célozta. A bizalmiférfiak értekezlete ugy határozott, hogy leszavaztja a sztrájkhaládrozat ügyében a 140.000 fémipari munkásságot. Bizonyos, hogy a munkások a sztrájk mellett fognak dönteni.

Jön az országos inségadó!
Bethlen reméli, hogy megnyugtató hatása lesz részletes gazdasági programjának, amelyet mához egy hétre tesz közzé

(A Reggel tudósítójától.) Bethlen miniszterelnök jövő hétfőn ismerteti a kormánypartban a gazdasági válság enyhítésére hivatott gazdasági programot, amelynek részleteit illetően teljes diszkrécióra kérte föl a program kidolgozásában résztvevő minisztereket. Egyelőre még bizalmas körben is annak kijelentésére szorítkozik, hogy

mához egy hétre konkrét intézkedésekre kiterjedő részletes gazdasági expozét tart és reméli, hogy ennek országsszerte megnyugtató hatása lesz.

Mintán Preszly Elemér, Pestvármegye főispánja fölvetette az országos inségadó tervét és ezt a gondolatot az illetékes ténnyezők is megértéssel fogadták, kormányparti körökben úgy tudják, hogy a küszöbön álló tél nyomorságának enyhítésére a kormány is követni fogja a főváros példáját és

a jövedelemadóhoz mért progresszivitással 6-8-10%-os országos inségadót vet ki.

Beavatott helyen közölték A Reggel-lel, hogy az inségadó kivetésének kötféle módja lehetséges éspedig vagy az egyes törvényhatóságok fognak erről gondoskodni, amihéz természetesen felsőbb hozzájárulás is szükséges, vagy pedig a népjóléti miniszter él az erre vonatkozó törvényes fölhatalmazással. Gazdasági körökben nyugtalanságot keltett az a hír, hogy az állami bevételek megesapantására való tekintettel esélyes sor kerülhet a kétszázalékos forgalmi adónak három százalékra való visszacemelésére is, ezt a hirt azonban beavatott helyen nem erősítették meg, annál kevésbé, mi-

vel tisztában vannak azokkal a súlyos gazdasági és politikai következményekkel, amelyekkel a forgalmi adó emelése járna. A kormány mindenesetre el van szánva arra, hogy minden lehetőt megtesz az állami bevételek növelése és a kiadások csökkentése érdekében, azt

Én is Philips rádiót veszek!..

Mert: megbízhatóságát az egész világ elismeri. 6-12-18 havi részletre bárhol beszereshető.

Minőség, jótállás, részlet, service.

Eredeti angol szövegekből készült

Átmeneti kabát Raglán Felöltő

Készen vagy mérték után igen olcsón

WIDDER férfiszabónál, IV. Városház-u. 20. — Tel. 580-20

HIREK

Selfridge

A Selfridge-Store a világ egyik legnagyobb áruháza, amely most fizetési zavarokkal küzd, Angliában 15.000, Amerikában 10.000 alkalmazottat foglalkoztat és londoni monstreáruházában naponta 250.000 bevét szolgált ki.

A Selfridge & Co. LTD voltaképpen egy ember, Harry Godfrey Selfridge, a család széniorja, aki 21 évvel ezelőtt háhozott át Newyorkból Londonba, hogy a legkomzervatívabb kereskedők városában a legmodernebb yennek-áruházat alapítsa meg. Ma 73 éves, de gigászi üzletének minden szálát és kötelékét ma is acélmarkában tartja. Két lánya viscountess, egy lánya hercegné; egyetlen fia pilóta, aki feleségével röplőgépen földkörüli uton járt, amelyről könyvét is irt... A Selfridge-lányok éltető cleme a társasági élet, a Selfridge-fiúé a sport; az áruház csak az öreg Harry Godfrey szenvedélye.

*

Öreg? Hetvenhárom éves, de azok közül való, akik kornuknál jóval fiatalabbak. Jellegzetes, erősen piros arc — hajszáleres, mint bizonyos Reynolds-képeken —, ezüstös haj, nagy homlok, vékony orrsont, evikker s az üveg mögött két kék angolszász szem. A szem nem éppen hideg, csak okos. Nézése pozitív. Nem poéták néznek így, de kereskedők, akiknek huszoneg-ezer alkalmazottjuk van. Az angol királyról, vagy a walesi hercegről lemasolt eleganciát ezen a londoni yankeen hiába keresed. Uniformisa a fekete zakat, a fekete pantalló s a fekete nyakkendő. Fekete fűzős boxcipőjét nem építették remekbe, mint egy dreadnoughtot... Nem óhajt ruházatával jelentékeny lenni, csak puritán, mint egy elergyman. Öze egy szándékú óta. Nem iszik szeszt, de még feketekávé sem. Keveset eszik, keveset dohányzik. Hétkor kel és 10-kor fekszik le. Hétfőtől szombatig megszakítás nélkül dolgozik. De weekendkor fölül Londonban a röplőgépre és elröplül Párisba. Két napra... Ott bohém lesz, a maga módján. A Ritzből, ahol állandó szobája van, ellátogat — Dolly Janesiohoz. Szereit Dolly házának minden fantaszikumát. Azt a lázt, ami ott lüktet, azt a harminec vartalan ebédvendéget, azokat a mennyezetig tornyosuló női tolettelholmikat, azt a színészönvölágot, hogy délig mindenki alszik, csak a kertben láthatók gyerekek. És kutyák. Ebben a furcsa, egzotikus világban, amely hajszálegyenest ellenlétes az övével — ki tudja, milyen paradoxon vagy törvény alapján — jól érzi magát Harry God. Selfridge. Ó Párisban is fölkel 7 órakor és beszél, angolul, a kutyákhoz és homokvárát és a kis magyar gyermekeknek. El is felejtettem! Magyar vonatkozása is akad Mr. Selfridgenek: a két idegenbe szakadt csipesség kacagva így nevezi: „Nagyapapa!”

*

Élettörténetét ő maga mondta el nekem pár héttel ezelőtt, egyik fontainebleau-i weekend-jén. — Tiszta yankee vagyok — mondotta —, mert dédapám, aki a legelső Amerika-hódítókkal ment az Újvilágba, angol volt, felesége pedig ir. Soha más, mint angolszász vér nem keveredett fajtámba. Yankee, az annyit jelent, hogy: kalandor. Apám ügyvéd volt és virágozó irodáját otthagyta Chicagóban, hogy

Michiganba menjen, indiánok közé. Bele is halt a kalandba. Anyám tanító volt. Egész nap tanított az iskolában, hogy engem eltarson. Nem volt senki rokonunk, ketten voltunk. En télen iskolába jártam, nyáron tanonc és kifutó-fu voltam egy textilüzletben. Első keresetem heti ötven cent volt. Anyám minden este az ölébe illettet. Minden este jászottuk a „föltévesek játékát”, a „game of supposing”-ot. Anyám nagyon szuggesztíven ilyeneket mondott: „Tedd föl, hogy összeszeded minden akaratodat, hogy a gazdád nagyon meg legyen elégedve. Tedd föl, hogy soha semmit nem felejtess el. Hogy mindig kitalálod, mit vár el a gazdád tőled. Tedd föl, hogy soha semmi kísértés nem tántoríthat meg a becsületességben — és hogy mindezt végül a gazdád észreveszi. És akkor fölemeli a fizetődést először egy dollárra, aztán kettőre és így tovább. Tedd föl, hogy én minden centet neked félreteszek és akkor a végén veszel egy kis házat egy kis kerttel és virág lesz az ablakokban és akkor minden este fogunk vacsorázni...” Ezt azért mondta az anyám, mert gyerekkoromban bizony nem mindennap vacsoráztunk. En ennek a nagyszerű pedagógusnak, az anyámnak köszönhetően mindent. A fantáziám keresztül nevelte az akaratomat. Engem a „föltévesek játéka” vezetett el a londoni Selfridge-Store-ig...

*

— Nézze — mondotta később Mr. Selfridge —, nézze ezt a nagy vörös jávort előtűnk. Aki konstruktív módon gondolkodik, úgy, mint én, annak a fantáziája rögtön elébe tárja, mi mindenre lehetne felhasználni ezt a hatalmas fát... — Mr. Selfridge — kellett önkéntelenül is közbevonnom —, milyen egyszerűen jellemezte ön most a kereskedői gondolkodást. A szászszavalkos termelést, ha nem másképen, hát legalább fantáziában. Mert ha a magamfajta szegény iróember nézi azt a vörös jávort, azt gondolja: milyen remek és önmagáért szép ez a fa, remélhetően soha senki nem vágja ki... — Amit ön mond — állapította meg tárgyilagosan Mr. Selfridge — az, természetesen, az improduktív gondolkodás jellegzése, de nem baj, mert ilyenek is kell lennie...

*

Képzem, ezt a produktív és konstruktív kereskedői fantáziát mennyire gondolkodóba ejtette, hogy a világ nagykereskedelmét szimbolizáló gigászi áruháza is most meginog. Hogy megindult egy lavinagörgeteg végig a világon, amellyel még a „föltévesek játéka” sem tud megküzdenni...

DÉNES ZSÓFIA.

— Vidéki előfizetőink figyelmébe! A mai napon postai befizetőlapot mellékelünk azon előfizetőink lappeldányaihoz, akiknek az előfizetés október 15-én lejár. Kérjük t. előfizetőinket, hogy a megújítást kellő időben küldjék be, nehogy a lap küldése fűnnakadást szenvedjen. A Reggel kiadóhivatala.

— Esőre hajló idő... A Meteorológiai Intézet vasárnap jelentésében az időprognózis a következő: Déli légrámmal és hőemelkedéssel esőre hajló idő.

— A budai kr. Szentgyelet új titkára. A budai kr. Szentgyelet vasárnap tartott rendkívüli közgyűlése, dr. Walecz Antal upposti hitközségi titkárt a Szentgyelet titkárának választotta meg.

— Gőmbös honvédelmi miniszter a kormányzónál. Gőmbös honvédelmi miniszter szombaton délután kihallgatásos jelent meg a kormányzó előtt. A kihallgatás, amelynek mindegyik jelentőségét tulajdonitanak, több mint két óra hosszat tartott, amit beavatott helyen azzal indokolnak, hogy a honvédelmi miniszter részletesen beszámolt a tárcája köztartozás összes fontosabb ügyekről és problémákról.

— Főlakasztotta magát egy 82 éves agrasztán, akít koldusbotra juttatott a hadikölcsön. Pécsről jelenti A Reggel tudósítója: A baranyamegyei Felsőörszég községében Riesz József 82 éves volt gazdálkodó vasárnap reggel egy idegen ház padlásán főlakasztotta magát és amire rátaláltak, meghalt. Riesz valamikor a falu leggazdagabb polgára volt. A háboru alatt házát és földjét eladta és minden pénzét hadikölcsönkötvénybe fektette. A megőregedett ember koldusbotra jutott és könyöradományokból tetgette életét. A halott szobében cédulát találtak, amelyre kusza betűkkel ezeket írta: Nem bírom tovább az életet...

— Hamis ötpengősök a Dunántúlon. Dombóvárról jelentik: Dunaszentgyörgy községben a csendőrség hamis ötpengősöket talált. A hamis pénzek ólom-, réz- és cinkkeverékből készültek. Pényük homályosabb, sulyuk könnyebb, mint lenni kellene, egyébként az utánzat elég ügyes. A vizsgálat erősen folyik.

— Halmay Zoltán lesz a margitszigeti fődött uszoda igazgatója. A margitszigeti fődött uszoda építkezése a befejezéséhez közeledik, már a megnyitó ünnepség részleteiről tanács-

Halmay Zoltán

köznek a Magyar Uszó Szövetségben. A sportközvetemény érdeklődéssel várja, hogy Klebelsberg kultuszminiszter kire bizza ennek a nagylehetőségű nemzeti közintézménynek a vezetését? Ritka egyöntetűséggel megnyilatkozó közóháj Halmay Zoltán jelöli a fődött uszoda igazgatójának. Valóban: the right man of the right place. Halmay Zoltán neve egymagában jelentette harminc évvel ezelőtt a magyar uszospórtot. Halmay a magyar testi kulturának először szerzett dícsőséget és elismerést a nagyvilágon: háromszoros olimpiai világbajnok, sokszoros angol és egyéb külföldi bajnokság győztese, a magyar uszógárda megeremelője és nevelője. A fődött uszodának nem irodai adminisztrációra, természetellen bürokráciára kell berendezkednie, hanem olyan vezetőre van szüksége, akinek multja, gyakorlata, szeme, itélőképessége van új tehetségek fölismerésére és nevelésére. Lehetetlennek tartjuk, hogy a mai nagyon kézzeltr közhangulatban a fődött uszoda igazgatói állásának betöltésénél a protekció, a kézzeltr mos guzdálkodás és a pártcímborság győzzön az érdem, a rátermettség és a közvetemény egyöntetű megnyilatkozása fölött...

— Figyelmet érdemlő értesítés. Az új m. kir. osztály-sorsjáték első osztály nyertesny húszévi már a legközelebbi pénteken, október hó 17-én kezdődnek. A Török A. és Társa banház rt. (Budapest, IV. Szervita-tér 3) ezúton kéri föl t. olvasóinkat, hogy a rendelést immár haladéknál megküldjék, hogy még idejében elintézhető legyen.

Allamgép-gyári
Zoltán
KÁLYHA
TÖKÉLETES
TŰZELÉSI
RENDSZER

Magyar Királyi Állami Vasgyárak
Kereskedelmi Képviselete Rt.
Budapest, V., Vilmos császár út 28.
Telefón: Automata 273-28, 273-29

NEM CSENG
NEM KONG
NEM SÜVIT

TÖBBÉ A RÁDIÓJA, HA
DETEKTORCSŐVE AZ UJ

●LD409●
ANTIMIKROFONIKUS

TUNCSRAM
BÁRIUMCSŐ

KITŰNŐ KISFREKVENCIA-ERŐSÍTŐ IS
NAGY MEREDEKSÉG
NAGY ERŐSÍTÉS

— Ki akarta irtani a családját és önmagát lőtte hasba egy lefokozott rendőr. Miskolcra jelent a *Reggel* tudósítója: Véros családi dráma történt vasárnap délelőtt Miskolcon, a Major-utca 27. számú ház egyik egyszoba-konyha lakásában. **Boros József** államrendőrségi főfelügyelőhelyettes, akit fegyverdeli eljárás során közrendőrre fokoztak le, szolgálati fegyverével ki akarta irtani családját. Boros szolgálatból hazatérve, belekötött feleségébe, majd gyermekeit kezdte szidni és bántalmazni. A gyermekek átmenekültek a konyhából a szobába. Boros most feleségével kezdett dulakodni, **lelőtte a székről és fojtogatni kezdte. Azután elővette revolverét és „kírítlak, megöllek benneteket!” — kiáltással ráfogta az asszonyra.** El is süttötte a fegyvert, de a golyó célt tévesztett és a falba furdótt. A megrémült asszony is a szobába menekült és az ajtót bezárta. Boros igyekezett az ajtót betörni, közben **három lövést adott le az ajtón keresztül,** de a golyók szerencsére nem tettek kárt. A gyermekek az ablakon keresztül kiugrottak az udvarra, de az asszony nem tudott kimenekülni. Borosnak sikerült az ajtót betörni, bement a szobába és **úrra ráfogta feleségére a fegyvert.** Az asszony rávetette magát férjére és percekig át élet-halálküzdelmet folytatott vele. Dulakodás közben a **fegyver elcsúszott és a golyó a rendőr gyomrába furdótt.** Az előbívott mentők kórházba akarták szállítani Borost, de utközben a mentőkoosiban meghalt.

— Ismét **Meskó Zoltán** nevével élt vissza egy szélhámos, akit vasárnap letartóztattak. A főkapitányságon vasárnap délelőtt letartóztatták **Neumann Hugó** ügynököt, aki a kauciószedélgők megszokott trükkjeit azzal egészítette ki, hogy **Meskó Zoltán** országgyűlési képviselő részére **vett föl övadékokat több házasterjelöltől.** Neumann azt állította, hogy **Meskó** házában megírosodik a házastéri állás és **400-500 pengő kauciót vett át a jelenlévőktől,** akik **Meskó** nevének hallatára nyugodtan adták át meg-takarított pénzcsékjüket. Az övadékszélhámos ügy-nök ellen négyen lettek följelentést, akiket összesen **2000 pengővel** károsított meg. **Neumann** rövid idő alatt a harmadik, aki **Meskó Zoltán** nevével vissza-éltve követelt el szélhámasságot.

— **Házasság.** **Földvári Béla** ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag vasárnap házasságot kötött **Radó Lillyvel.** Tanúk **Brady Ernő** országgyűlési képviselő és **Bohmann Armin** magántanárnok voltak. — **Böszörményi József (Tavcal)** a nyiregyházi ágostai evangélikus templomban oltárhoz vezette **Kovács Juliskát (Nyiregyháza).** — **Tasnády-Szücs Erősbet, Tasnády-Szücs András** leánya házasságot kötött **Géczy Béla** főhadnaggyal.

— **Basiliés Mária** dalestje október 15-én, szerdán este 9 órakor a Zenakadémián. Műsoron keita, olasz, orosz, német, francia és magyar népdalok. (Jegyek Rózsavölgyinél.)

Kis pesti nőlesz

1. A Molnár-premier iránti érdeklődés egyik fokmérője, hogy a „nagy nap” előtt egyetlen nagy belvárosi kesztyűszalonban száz pár hosszuszárú fehér és színes kesztyűt adtak el. Ez fokmérője egyúttal a megváltozott helyzetnek is, annak, hogy senkinek sincs otthon egy pár új hosszuszárú kesztyűje. Azelőtt volt 12 pár is.

2. **Gortvay Tibor,** volt zemplénmegyei (sátoraljaui-helyi) főszolgabíró fia, a budapesti társaság egyik rokonszenves ifju tagja, akinek nővérét, **Gortvay Babát,** a legszebb zempléni leányt, nemrégiben vette feleségül **Szemere Miklós,** vasárnap tartotta esküvőjét **Urmánczy Annával, Urmánczy Nándor leányával** a zsúfaldíj megelt Bazilikában. Tizenhat magyarruhás leány szőrt virágot a gyönyörű menyasszony lábai elé a nászmenetben. Az ifju párt **Ortway Rezső** plébános eskette. A menetet **Asbóth Jenő, Meltzer Béla** és **Nyomárkay István** botos násznapok nyitották meg, utánuk hat-hat koszoruslány és vőfély következett, majd egymás után jöttek: **Urmánczy Nándorné Bessenyei Zénóval, Dienes Ödönné Metzner Tiborral, Nyomárkay Ödön Eber Antalnival, Eber Antal Nyomárkay Ödönnével, Dreher Giacella Dienes Ödönnel, Urmánczy Jeromosné Holló Gézával, Münnich Aladárné Sóváry Zénóval, Münnich Aladár Dielt Huberinnel, Dielt Hubert Szemere Istvánnal, Szemere István Szemere Miklósával, Szemere Miklós Halmos Magdával. A vőlegény Bessenyei Zénóné, a menyasszony pedig Urmánczy Nándor oldalán fejezte be a sort. — Szombaton este volt **Gundel Károly** leányának, **Gundel Tinkának** esküvője **borsódi és kallymári Latinovics Oszkár** földbirto-kossal az Egyetem-téri templomban. Az esküvőn, amelyet **Bednárz Róbert** apátplébános végzett, az örömapa **15 tagu családján** kívül nagy és előkelő közönség vett részt. A menetet két botos vőfély nyitotta meg, utána **hat koszorus leány** következett **egyforma rózsaszínű ruhákban** a vőfélyekkel, majd a nászmenetet a menyasszony három kis öccse fejezte be. — Még egy érdekes esküvő lesz szerdán az egyetemi templomban: a budapesti brazil követés fiatal atassája, **Carlos Rhams** vezető oltárhoz **Katona Rózi** szegedi uriaszonyt, akivel alig néhány hete ismerkedett meg egy budapesti társaságban. Az esküvő után óriási fogadás lesz a brazil követésen.**

3. A belvárosi női divatüzletek beadványt intéztek

a főkapitánysághoz, amelyben női detektíveket kérnek, annyira elszaporodtak a tolvajlások az összes üzletekben. A nagy nyomor... Ez is idők jele.

4. **Petrovich Iván,** akit Pesten **Petrovich Szveti-szlávnak,** sőt „**Szveti**”-nek ismernek inkább, tizenkét napot töltött a legnagyobb inkognitóban **Trencsén-tepléts-fürdőn,** hogy kezdő ischiását, amelyet egy filmfővételnél szerzett, gyógykezeltesse. **A Reggel** tudósítójának, aki őt fölkereste, elmondta, hogy összesen **21 napi betegszabadságot** kapott **Hollywoodból,** hogy heti négyezer dollár gázsija van, hogy most „forogtja” élete legszebb filmjét, amelynek címe „**Szerelen — parancsra!**” — s hogy ezen kívül összesen még csak két filmet fog játszani, mert utána átveszi egy amerikai filmgyár európai képviseletét s azután kizárólag csak rendezni fog. Végül elmondotta még azt is, hogy jelenleg senkibe sem szerelmes és hogy nőülni készül. Jelenkezni is lehet párisi címén, **127. Rue Michel Angelo** alatt, de előre figyelmezteti jövőendő feleségét, hogy nagyon megérintőnek kell lennie, mert ő, mint filmszínész, utálja a feltételeségi jeleneteket...

— **Vasárnap két súlyos közlekedési baleset történt.** Vasárnap délelőtt 10 órakor a Clark Ádám-téren **Csapó István** sofőr teherautójával elgázolta **Kazviné Gyuláné varrónőt.** A szerencsétlen asszonyt a mentők **haldokolva** vitték a Rókus-kórházba. — Félórával később a Határ-úton, a kispesti vámmal történt súlyos baleset. **Vágó Gyula** jöghallgató B. 49-512. rendszámú motorbiciklijével **belerohant az élte haladó Hodusz Mózes Mihály kereskedő-ségé kerékpárjába.** Hodusz súlyos agyrázkódást szenvedett és a kerékpár szétört kiülői átszurták mindkét combját. **Vágó** is lezuhant a motorról, de csak könnyebben sérült meg. Mindkettőjüket a mentők vitték az István-kórházba.

— **Gyógysereszek** első továbbképző tanfolyama Szombaton zárult a Magyarországi Gyógysereszek Egyesület rendezésében megtartott első gyógysereszi továbbképző-tanfolyam, amelynek tárgyait a tudomány folytonos fejlődéséből merítették. Előadók voltak: **Weszalszky Gyula, Mészáros Sándor, Andriksa Viktor, Horváth Dezső, Fritz Gusztáv, Grosh Gyula, Augustin Béla, David Lajos, Schuler Elemér, Nagy Béla, Reitmann Nándor, Fank Mihály, Réthely József, Spertély Béla, Kelemen Endre és Lantovics Sándor.** A vidéki és fővárosi gyógysereszek karnak több mint 10%-a vett részt a nagyrészt előadásokon.

— **Itt az ősz,** megkezdődtek a nagytakarítások, esinosítjuk lakásunkat és a régi, divatját mult csillárokat is kicseréljük, mert a Metzger Rt. üzletében (Podmaniczky-utca 27 és Vámház-köbirt 11) igazán szép modern csillárokat kaphatunk igen olcsó áron.

PREMIER MA!

HARRY LIEDTKE

DELIKÁTESZ

VEREBES ERNŐ

HANS JUNKERMANN

BOLVÁRY GÉZA

ZENES FILMOPERETTJE

HANGOS UFA-HIRADÓ

AZ UFA ÉS CORVIN 3 nagy bombája

GRAWATSON

SZÍNHÁZ

Reggeli levél

Mondja, kedves A Reggel,

mit álmodott ma reggel? S főleg a jó tündérről mit álmodott?

— Azt álmodtam „A jó tündér“-ről, hogy Molnár Ferenc darabot írt róla. Szombat este óta tudjuk, hogy „A jó tündér“ (1930-ban) nem lepkeszárnyon szálldogál ezüst holdvilágos réteken, — jegyszédőitől ő egy kis külvárosi moziban, aranyos, szemtelen, nagyravágó, amorális, kicsit komisz és — nagyon boldogtalan. (Ami egy nőnek bőven elég ahhoz, hogy tündéri karriert csináljon.) A tündér röpülni szeretne (a felé a karrier felé), de, amint ezt a szerző elhatározásából estélyi ruhájának hát-docolletagca is látni engedi, szárnyaicskái nincsenek szegénykének, vagy talán a nagy nekilendülésben elodvadtak, mint az Icarosé és ezért itt marad a földön; de (Molnár jóváltóból) még csak össze sem löri magát, a bokáscsukáját sem ficamítja ki: államtükélné lesz belőle, ami, ha meggondoljuk, hogy tíz percelt ennek kiderülte előtt még csak prezuntív főpincérné volt, igen szép karrierszámba megy, még egy tündér számra is. Ez a darab. Mindaz pedig, ami ezen kívül, ezen belül, emögött és körül csillog, sístereg — vagy mélabusban, mint az alkonyati kolompzó, az a híres molnári vígjáték-apparátusz füstölgése, gőzölgése, sipolása, szírénazaja. Dohognak a vice-dugattyúk, aforizmatengelyek csillannak, szellemességi manométer ugrik, lírai sárgarézkar hajlik, üllő, küllő cseng, lendkerék szija leng, a kazán a toll vezetősövény keresztül ezer atmoszférát présel a szinpadra, — gőz, pernye, zaj, láng, forróság, izgalom, vice, komikum, meghatódás: a molnári kedély romantikusan fanyar, csipősen keserű füstje száll, bomlik, gomolyog — s végül a remegő szinpad itt áll előttünk a háromórás izgalmas megpróbáltatástól fölhevülve, a hő páraesőppjével forró homlokán, agyonhajszolva és kiúszorozva, mondván: mindenemet odaadtam nektek ma este, ne legyetek hálátlanok... S a publikum tapsol s az est emlékeit frajkmellényébe és brokátlőpenyébe rejtve távozik, hogy az est folyamán még egyszer elővéve őket, pro és kontra meg- és letárgyalja, kritizálja, mint egy ékszer, amelyet ajándékba kapott, de amelyet még nem volt módjában alaposabban szemügyre venni. Ezen a ponton kér e sorok írója szót...

— Halljuk, halljuk!

— Tisztelt Hölgyeim és Uraim, nagy és hatalmas, féltelmes és nagyszerű Molnár-premierközönség! A költő, méltóztattak talán észrevenni, évek óta („A vörös malom“ óta) nem azért hívja meg önöket évente egyszer a színházba magához, hogy bölcsességének, élet-tapasztalatainak, drámai mámorának és tragikus víziójának csipős, sós, sötét és oly farsztó észak tengerében fűrösse meg önöket, hanem, hogy — fényes írói pályájának csucsairól a verőfényben uszó derűsebb tengerpartvidékére érve — szellemének, mulattatni és neveltetni tudó zsenialitásának mosolygó napfördőjébe invitálja önöket! A jó tündér sem akar egyebet, mint csillogni, sugaival játszadozni a szempilláinkon és melegét az arcunkra lehelni. Ha sáhaját egyet-egyet a szinpadon, az annyi, mint amikor egy foszlánynyi felhő vonul el a nap előtt, de ez a felhő is csak bárányfelhő. Bodros, könnyű, ártatlan, fehér; s nem jekete,

sulyos, tragikus. És éppen csak hogy elsuhan az égen és éppen csak, hogy egy lehelletnyi erővel állja el a verőfény útját... Csak éppen, hogy meg ne unhassuk a sok-sok csillagot... Ennyi az egész. S higgyék el — a pályájának higgyék el! —, hogy igazán csak tőle függ, hogy mikor hoz önké elé egy Van Cleff-briliánst, amelyet még detektívek őrienek a lélek safejében. Ezúttal egyszerien nem ezt akarta...

— Istenem, maga úgy bosszél, mintha...

— Nem, nem. Csak a premier után annyi vitát, véleményt kellett végighallgatnom, annyi megjegyzést pro és kontra, hogy azzal, amit bátor voltam főntebb elmondani, talán hozzájárulhatok annak megállapításához, hogy az igazság ezúttal is a középben van. Molnár nem gyermek és tudja, hogy mit akar. Ő nem olvas föl, nem tart szavaltot, nem „ad elő“ a szinpadon — ő az artisták színes, villanó produkcióival rokonszenvezik, a reflektorok játékaival, a búvészek drapériáival és számos selymeivel: egy, kettő, há-rom! Ime, itt a legújabb produkció: „A jó tündér“, aki itt volt, láttuk s — „kód előttem, kód utánam“ — már el is tűnt...

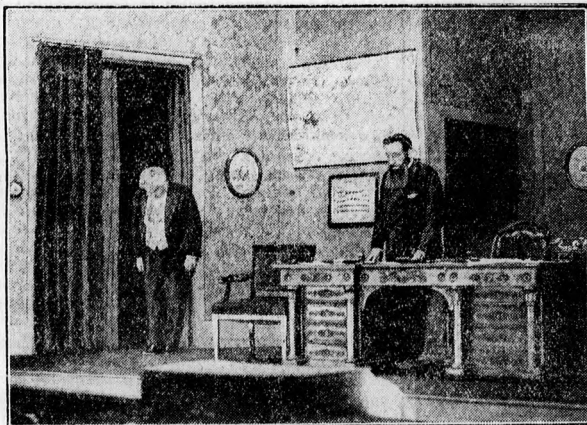
— Értjük, köszönjük.

— Az előadást kétszer láttam. A főpróbán és a premieren is. A hüvös, nyugodt főpróbán a

(énekésre hajló) modorossága, amely egyéni-ségének spektrumához épp úgy hozzá tartozik, mint tesszem azt, finom és kellemes kis arccskája, vagy — az alakja, a gyors és pattogó ritmusa alapított viccrendszerben néhány kacaj-nak előlta az útját és ez, a darab sikerének kérelhetetlen alapföltételét képező tempónak is rovására ment. Egyébként azonban el tudta bájozni a publikumot, amely hálásan és szeretettel tapsolta. Hegedűs Gyula szakállas, anyagi Spórum Miksája, Góth hőiesen turbulens trösztelnökle mellett Rajnay eleganciájára, majd meghatóan derűs csámpásságára és Gombaszögi Ella fegyelmezett és diszkrét komikumára emlékezzünk hálásan. Hajmászó kitiűnő. Nyíltszíni taptos érdemel. Szimpatikus Somló a függöny előtt. Vörös díszletei igazán stílusosak. Előadás után a közönség elurász-totta az éttermeket és mulatóhelyeket, a ki-világított pesti éjszakába a Molnár-premier-életet, csillogást és mintha némi kis optimiz-must is varázsolat volna... Ha csak reggelig is...

— Ebben a nagy lehangoltságban azért is „hálaisten“. Köszönjük a színes akvarellt egyébként. S szabad most néhány sort töltőtoll — a „Töltőtoll“-ról?

— A „Töltőtoll“ vidám és szellemes szerzője, Fodor László, ha semmi egyébbe, de a csillogóan friss és megvesztegetően kedves „Templom egeré“-vel európai jogcímet szerzett magának arra, hogy szeretettel és bizalommal vegyük kezünkbe azt a csillogó aranyfővonalat, amelyet publikumának, fájdalom, nem tenger-kék bársonyfoglalatu etűiben, csak közönséges pappendeklidobozban nyújtott át. A vastag arany töltőtoll, amelynek irtartalmát három fölvonásnyi tintára tervezte a rokonszenves te-hetségű tervező, sajnos, az első fölvonás végére kiűről s a második és harmadik fölvonás ele-jén újból színlített meg kell tölteni, hogy

Molnár a II. fölvonás után meghajlik a közönség előtt

szenczió erejével hatott minden szó, amit a szinpadon kiejtettek s a darabnak eleméntáris sikere volt. A premier negyvenegyfokos lázban azonban, abban a fölfokozott izgalomban, amelyet a négyes sorokban fölhajló s a mellékutakban negyedóránig veszteglő autósorok, az utolsó pillanatban szállított premiertoalettek, a gyors ültöködések és az ilyenkor szokásos villámgyors összeveszések, a jó vagy rossz hely fölötti bosszankodás s a nagy eseménytel szemben fölállított páratlan várakozás izgalmai előtek meg — a szinpad s a darab gerendái is olvadozni és hajladozni kezdtek helyenként, úgy, hogy a színészeknek, torkukban dobogó szívük minden hitével, erejével és meggyőződéssel sikerült csak halvány képét adni annak az előadásnak, amely 24 órával előbb a siker serejét sivitásba hozta. Gál Franciska — minden ellenkező véleménnyel szemben — pályája egyik legszínesebb alakítását adja ebben a minden ideget próbára tevő, állandóan korbács alatt hajszolt, elejétől végig önmarcangolásra és legkeményebb harca ült szerepében. Egyetlen egyet: ismert hangbeli

végig lehessen írni vele a darabot, holott... holott a darabnak ott van vége, ahol a tinta a tollból kifogy: egyetlen fölvilágosító mondat segítségével, az így ideális egyfőlvonalossá szugorodó első fölvonás végén. A tinta persze a második fölvonás alatt már hígabban s a harmadik alatt egész vízenyösen folyik ebből a tollból, ami nem jelenti azt, hogy a cirrdekkiraja nem művészi, vagy nem ületes, csupán

Meg van elégedve

azzal a teakeverékkel, amelyet jelenleg fogyaszt? Megfelel-e teljesen az izlésének, helyesen készíti-e el a teát? Milyen hozzávalót használ? Szeretnénk ezekben a kérdésekben Önnek segítségére lenni. Személyzetünk szakszerű felvilágosítást nyújt, hiszen cégünk

teaszaküzlet.

MEINL GYULA RT.

Töltőtoll valódi 14 krt. arany-tollal, angol gyártim. **8 P**
MINERVA Papírúház, Deák Ferenc-utca 21. szám

BETHLEN-TÉRI SZINPAD
műsora rendkívüli sikert aratott

Előadások kezdete minden nap 6 és 9 órakor.
Helyárak: 50 fillértől 3 P-ig, délután félhelyárak

III. Konrád * Salamon Béla * Teréz köruti Szinpad

Kezdete: 9 órakor

Telefon: 165-54

azt, hogy a falak, amelyeket ezek a círádák díszítenek, — vannak rabítábol. Nem elég, tulvékony, tulkevés a téma: töltőtoll, — de nem költőtoll... A publikumnak ettől függetlenül jogában áll a darab mazsolát csipegetni, ezekkel Fodor gazdagon fölgiardinettözza a darabot, ellentétben a téma alig néhány dekánnyi súlyával, két darabra is elegendő, pazarló bőkezűséggel. Az előadás gördülékeny és friss s a szereplők: a tavaszi erdő tiszta lehelletét árasztó, kedves, javusi Dayka Margit, az önmaga forróságát erőszakkal egy kommerz vigjátéki hőfokra lefokozó Somlay, az újból varázsosan csinos Székely Lujza, a gézengúz Gózon, s a rokonszenves Kovács Károly s — last not least — a viharzó Ihász minden elismerést megérdemelnék. Erdemesnek tartom külön megemlíteni, hogy az első fölvonásban oly decensül mulatságos Kékény Ilonát a második fölvonásban már elragadja a kabaréhév, s — a sok: sokkal kevesebb, mint a kevés! (Mindez azért külön, mert elsőfölvonásbeli nyúltszintapsa elbírja ezt a kritikát.) (Egészen biztos mindentől függetlenül, hogy a darabnak szép sikere lesz.)

— Na és az Andrassy-ut? Mi történt az Andrassy-uton?

— Megható ennek a kis színháznak, igazán majdnem erőt meghaladó áldozatkészsége, amellyel a publikumát kiszolgálni igyekszik. Állandó gárdáján kívül ezuttal is egész sereg népszerű vendégművészt szerepeltet új „Fedák-műsorában”, amelynek piece de resistance-a természetesen Fedák szereplése. Török Rezső meghatározhatatlan műfajú miniatűr két fölvonásában. Az az érzésem, hogy Töröknek a műsoron szereplő s a Bársony-Dajbukát-pár által ezuttal is frenetikus sikerrel játszott né-sik darabja a „Végeladás” sikerült jobban. Ami nekik nyilván fontosabb, mint Fedáknak, mert hiszen Fedáknál mindegy, hogy mit csinál a színpadon, csak ott legyen, csak beszéljen, csak játsszon valamit. A műsor többi számairól nincs mondanivalóm ezuttal. Bágyadtak, unalmasak. Az oly meghatottan fogadott Medgyaszay Vilmának nem tudtak az egész városban jó számot írni. Tragikus, hogy mind a három száma milyen kiábrándítóan köznapis. Az ő törőlen művészetének az érdeme, hogy a publikum, három száma után egy negyediket követel még tőle, egy régit, amellyel persze forró

sikere van. Törzs és Ráday szereplését említjük meg elismeréssel e egy kis kellemes Stella-darabban a finom és graciózus Akos Erzsébet, aki líliomkarcsúságát ezuttal egy flapperszerepnek becsítja rendelkezésére...

— Lényegesen örvendünk. S a múlt után mit hoz a jövő?

— A Nemzeti Színházban az új Csathó-darab, a Víg-színházban Hunyadi Sándor, aki szombat este tévtráti hívásra már meg is érkezett Erdélyből Budapestre, az Új Színházban Pásztor Árpád darabja, a Király-Színházban egyelőre a „Theatro dei Piccoli” vendég-szereplése következik, amelynek patronátusát az olasz követ vállalta el, — csak a Fővárosi Operettszínház nem csinál még programot...

— Wunderbar...

— Ebből az alkalomból ideiktatok egy „wunderbar” kis történetet, ha megengedik, sőt két-tőt is, most jut eszembe...

— Halljuk, halljuk, halljuk!

— Egyik legnépszerűbb, nagynevű művésznőnk leánya jegyben járt egy kevésbé népszerű fiatal báróval, akinek a neve — hogy is mondjam csak — előfordul egy, különösen a kurzusidőkben divatos népdal szövegében... Ez az eljegyzés most fölbomlott, mert az idealista lipótvárosi főnemes az apandás föllételeinek megbeszélésé közben súlyos aggodalmait fejezte ki afölött, hogy miképpen köthetné le a saját számára a nagy magyar művész halála után az — állami övezgyi nyugdíjat...

— Romantikus!

— Erre természetesen kitéssékolték, mégpedig olyan határozottsággal, hogy e folyamat lezajlása közben a kisfiu megéhezett a levegőben...

— Remek. Azaz pardon, most jut eszembe: römök!

— A másik: egy fiatal lipótvárosi bankigazgatónak nagyon udvarolt egy fiatal lipótvárosi kisasszony. Már éppen azon a ponton tartottak, hogy a bankigazgatónak le kellett volna vonnia az udvarlás következményeit, amely elől azonban — győzött a józanság — az ifju bankvezér Svájcba utazott. Alig szállt meg a hoteljében, máris megszólalt a telefon, dringend hívták Budapestről és a hívó nem volt más, mint a cserbenhagyott kisasszony, aki azonban ahelyett, hogy a legkisebb szemrehányást tette volna, továbbra is elragadóan bájos volt, mintha misem történt volna. Az igazgató kellemesen föllélegzett, örült, hogy milyen okos és kedves a kisasszony és hogy imc, minden komplikáció nélkül megussza a históriát. A telefon megszólalt másnap, sőt harmadnap és negyediknap is — mit cikornyázzuk a dolgot — minden áldott nap a bankigazgató svájci tartózkodása alatt s a kisasszony hol kilenc, hol tizenkét percig tartó dringend beszélgetésben biztosította őt a történet dacára változatlan vonalmáról, úgy hogy az ifju bankár, annyit kedveségtől elragadtatva, négy hét múlva sűrűszen csomagolt és visszajött Pestre. Hazaérkezve, felöltöztét le sem vetve, egyenesen a telefonhoz rohant, hogy első dolga legyen az édes, figyelmes kisasszonyt föl hívni s miközben épp a számot tárcsáza, észrevette, hogy a távollétében kézbesi-

tett telefonszámla oda van készítve a készülék mellé. Szórakozottan belenézett, majd a következő pillanatban kicsit a kagyló a kezéből: a számla 21 dringend svájci beszélgetést tüntetett föl, összesen 872 pengő értékben... A kisasszony — följárt a bankigazgató lakására és onnét csicseregte föl mindennap a csélesap szeladont. A parti visszament.

* A Bethlen-téri Színpad új műsora. A kedves kis színház lelkes közönsége viharos tapsokkal kísérte végig az új műsort. Ötletes magánzámok, kis kabarétréfák közül kiemelkedik Korcsmáros Nándor irodalmi értékű mulatságos darabja: „A szőlőkakas.” Vigjáték a szó legvidámabb értelmében. A hölgyek között László Lili és Kemény Oly szolgáltak rá a megemléstésre.

* Arkanzas ékszermodelljei a Víg-színház foyerjának vitrinjében föltűntet keltének. (Váci-utca 20.)

* A „Töltőtoll” ékszerait Arkanzas-cég szállította. (Váci-utca 20.)

* Dr. Guthi Sománé énekesiskolájában a próba-énekesek és fölvételek naponta 11-5-ig. Teréz-körút 2.

GÖNCI

SÖRÖZŐ—BORHÁZ
NYILVÁNOS ÉTTERMEK

A KÉPVISELŐHÁZBAN
OKTÓBER HAVÁBAN MEGNYILIK.

Látványosság!
Mindenben új irány!

Szépség, izlés, legmérsékeltbb árak!

Fedák Sári
Medgyaszay
Törzs
Ráday
Bársony
Dajbukát
vendégjátéka

Békeffi konferál

az Andrassy-úti Színház
rekordműsorában

Csodabár

Ma, hétfőn

25

Új, külföldi attrakciók bemutatkozása
A jubiláris előadáson a Csodabár parkettjén
szünetben a nagyközönség is táncolhat

Fővárosi Operettszínház

Még néhány napig!

ZWEI HERZEN IM 3/4 TAKT

(Szívek szimfóniája). Amerikai Western Electric-gépen

CAPITOL

Az ÚJ SZÍNHÁZ jelenti: október 17-én PREMIER!

Folyó hó 17-én, pénteken este 8 órakor

MEDGYASZAY VILMA fölléptével:

„Önagysága egy napja”

Pásztor Árpád 3 fölvonásos pesti életképe

Főszereplők: Medgyaszay Vilma, Hollós Ilona, Balla Mariska, Soltész Anny, Halmi Irén,
Bársony Aladár, Czobor Imre, Gonda József, Boray, Berend

Rendező: Bérezy Ernő

Csütörtökön este az „Önagysága egy napja” nyilvános főpróbája

MAGYAR
SZÍNHÁZ

Egész héten minden este fél 9 órakor, vasárnap délután 4 órakor:

Agyöngenenem

A legragyogóbb vigjáték

A legdrágább hely 5 pengő

Zongorák, pianinók

legjobbak
legolcsóbbak
legkönnyebb feltételekkel

Reményinél

Budapest VI, Király-utca 58-60. szám

Alvinczi Éda, a magyar Rin-Tin-Tin

(A Reggel tudósítójától.) A déli órákban pontosan megjelenik a Dunapart lépesőin, az uszodákkal szemben. *Kiváncsiaknak, érdeklődőknek, tisztelőinek serege kíséri.* Ő maga elegáns, könnyed lépésekkel jön, kísérete társaságában. Tetszik neki a nagy érdeklődés. Mögötte sugva, félhangon vagy hangosan mondják a nevét: *Éda, Éda.* De nem lehet megszólítani. *Nem ismerkedik az utcán.* Az egyetlen, akinek szavára hallgat, falusi ispán kinézésű ember, állandó kísérete, akit mindenki irigyel érte.

Egyedül utazik a villamoson.

Kint lakik Kelenföld közelében és gazdája néha Zuglótól a 19-es villamossal egyedül küldi haza. *A pótkoci első perronján húzódik meg, örvében van az előre megváltott jegy. Csak kalauzsapkát viselő ember veheti el tőle. Bárki, aki a kalauz sapkát fölteszi. Visszont sapka nélkül a kalauz sem.*

Ha szemüveget tesznek rá, a legnagyobb nyugalommal viseli, ha *fapipát* dugnak a szájába, úgy tartja, hogy akármelyik angol detektív megírjvelhetné. Ha leültetik a kártyasztalhoz és kártyát dugnak a „kezébe”, átpislog a „partnere” kártyáiba. Ha a gazdája azt mondja:

Alvinczi Éda, az ősi Dunapart szencziója

Szájladt Árpád fölvétele A Reggel számára

Ő az ősi Dunapart szencziója. Közismert, népszerű, hű. Valódi sztar. *Kutyasztar.* Édának hívják. Teljes nevén *Alvinczi Edának*, mert születési bizonyítványa Alvinczről származtatja.

Minden magyar szót megért.

Okosabb, mint Rin-Tin-Tin.

— Eredj a rudra! — mondja a gazdája és Éda megindul a lépesőn, ráesétál a rudra, amely a Dunauszodát tartja. — Állj meg és fordulj vissza! — Menj körül! — Ül le! — Tamaszkodj a lánchoz! — *Az első szóra megteszi.* Ha a gazdája beszélget valakivel, minden szóra figyel. — Maga azt mondja, hogy megüt? — mondja egészen nyugodt társalgási hangon a mellette állónak. Éda abban a pillanatban már morog és rá akarja vetni magát az illetőre. *De Édának sem lehet rosszat mondani.*

Még a gazdájától sem titri, hogy hiúságában megsértse.

— Csunya, piszkos kutya vagy! — mondja neki, Éda vadul, fenyegetően kezd ugatni, mint aki *becsületében van megbántva.*

— Szép, csinos, uri kutya vagy! — És Éda boldogan és hálásan csóválja a farkát. A legszabályosabban nyújtja kézfogására, majd nem azt mondandó, kezét és közben merően néz az ember szemébe.

— Köszönj! — hangzik az utasítás és Éda indulatosan vakkant, mintha azt mondaná: *Pá magának, pá.*

Fehér M. Miksánál

a férfiruha olcsóbb lett!

Előkeltő mértékszerinti szabóság, valódi angol szövetek

Csak Károly-körut 12.

Átmeneti kabát 80 pengőtől feljebb

Divatós öltöny 100 pengőtől feljebb

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délben meglátogattam Seregi Zsigmondot. Annak, aki nem tudná, megmondom: *Seregi volt Budapest legelső és leghíresebb uri fodrásza.* A hetvenes évek végén alapította üzletét a kőből faragott Nagy Kristófról elnevezett keskeny téren; aztán átment a Váci-utcába, a „régí nagy trafik” mellé s onnét hamarosan átkerült a Kishid-utcaiba, a Hungária-szállóval szembe. *A régi monarchia décegg nagyrúri voltak az ő igazi klientéla.* Aki a bécsi ringról s a Grabenről Pestre megérkezett, az akkori legújabb szabású dandy-szürkében vagy snájdig fekete-fehér kockásban (gamásnyal), öt-, hét- és kilencedgy korondos urak, színpadi mecénások, országos hírv sportnevek — még a remekül apolt szakállak s a különböző módra nyírt bajszok fénykorában —, az egyenesen Seregéhez sietett.

Az egykor mindig biciklin járó serény pesti Figaro már lesszállt a bicikliről, ma már Seregi bácsi és már el is jött a „Kishid-utcaiból.” (Mert ő maga dehogyan tanulta meg, hogy az is már Türr István-utca lett.) Most sárgára meszelt, földszintes budai ház lakója, muskátli nyílik az ablaka alatt, rozsdás lombra gesztenyefa borul a pihenő padja fölé. Kedves nővér adja be vasszilkében az ebédjét, nyolcadmagával lakik a fehérre meszelt szobában, kép nincs a falon, csak egy fekete feszület. *Elagott, megrokant ember a jó öreg Seregi bácsi, — belették egy budai szeretetthonba.*

— Panasz? Nem, az nincs! — mondja. — Mindig dolgoztam, dukál pihenni. Hetvennyolc éves vagyok, ötvenhárom évig voltam borbély.

Nagy Emil: „Az a mód, ahogyan a hadirokkantakat kezelik, a legcsufosabb folt a háboru utáni Magyarország arculatán!”

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap kora délután szomorú menet indult a Beketow-cirkusz felé: két mankóra támaszkodó, mulábon bicegő, fekete szemüveges férfiak, beesett arcu asszonyok vonultak föl két-három gyerekkel az oldalukon a VI. kerületi hadirokkantak, hadiövezvények és hadiárvak gyűlésére, amely az országos „rokkantparlament” főpróbájának készült: Majdnem ezren voltak a teremben, amikor *Sárkány Ferenc* elnök megnyitotta a gyűlést és fölolvasta Nagy Emil levelét a rokkantakhoz.

Az a mód, ahogyan a hadirokkantakat ügyét kezelik, a legcsufosabb folt a háboru utáni Magyarország arculatán!

— írja Nagy Emil. Az elnök ezután hozzáfog a hadirokkant-panaszok fölöröléséhez, de már első mondatát elkecseregett közbeszólások szakítják félbe.

— Most segítsenek, amíg nem késő — mondotta Sárkány elnök —, nem hátra számíthatunk, csak kegyeret követelünk azok számára, akik az első sorban harcoltak. Legalább a megmaradt testi épségükkel elvégezhető munkák jussanak elsősorban

— Ez az ur szuggerálni fog! — Éda leül két hátsó lábára és merően néz a jelzett urra. Várja, hogy szuggerálják. Csodálatosan ismeri a dolgokat és a tárgyakat.

— Eredj az ablakhoz és kopogtas be! — Odamegy az ablakhoz és bekopogtat.

— Eredj a csónakba és ülj le! — Bemegy a csónakba és leül.

— Ma már csaknem minden szavamat megérti! — mondja a gazdája —,

filmkutyát akarok belőle nevelni.

Olyant, mint Rin-Tin-Tin. *Magyar beszélfilmben szeretném fölléptetni.* Éda figyel. Ugy látszik érti, amit a gazdája mond. Ránkér. Határozottan van valami hízélgés farkosóválaszában és tekintetében. Csak nem gondolja, hogy „megfőzi” az újságit, egyengesse az ő utját a hangosfilmhez? Ilyen kutyától minden kitelik.

nekünk. A mai ígérgető, általtó politikából nem kérünk. Még a meglévő rendelkezéseket sem tartják meg: *nem adnak taníjmentességet a hadigondozott gyermekeknek, nem nekünk juttatják a trafikengedélyeket...*

E szavakra ismét kitört a vihar:

Tábornokok, miniszterek rokonai, külföldiek kapják a trafikengedélyeket!

Nekünk jut a mülkár meg a muláb! Gunydíjat kapunk, nem nyugdíjat — kiáltozzák mindentől. Schneider István évi jelentésében arról számolt be, hogy a legkisebb segítséget is csak hónapokig tartó kilincseléssel és könyörgéssel lehet megszerezni. *Két év alatt összesen nyolc hadirokkant szellemi munkást tudtak munkához juttatni. Hegedűs Bertalan* egyre türelmetlenebb hangulatban fejtegette, hogy a szövetség vezetősége mindent megtesz, ami módjában áll. Valaki közbekialt: *Mire elérnek valamit, mindnyúján meghalunk! Így fogják megoldani a rokkantkérdést! Kerekes Gyula* föl szólalása után a nagygyűlés határozati javaslatban követelte a hadirokkant-törvény sürgős megalkotását.

Látogatás a szeretetthonban élő Seregi Zsigmondnál,

aki a monarchia fénykorában Magyarország legelső uri borbélyja volt

— A legelső az országban, igaz-e, Seregi bácsi?

— Nem tudom — mondja szerényen. — Egyike az elsőeknek.

— Kik voltak a nagyurak, akik magához jártak?

Ingatja ősz fejét: — En nem emlékszem nevekre! Sok szép név volt, jóképű, finom urak. *Áltak a fákerek a boltom előtt.*

Azután egyszer gépfegyvert hoztak fiekök az utcába, az én ajtómból is lövöldöztek El-lövöldöztek az legszet.

Azóta — nincs!

— Hát gyereket vannak-e, Seregi bácsi?

— Vannak. Jönnék. A kis unokáim is. Beszélnek. *En nem beszélek.*

— Mit csinál egész nap?

— Ülök. Pipázom. Ez a legjobb. És gondolkodom.

— Rádió nincs?

— Vann van. (Legyint.) Minek a? Unalmas.

Fecseg. Nem érdekel, amit mond.

— Hát az, amin éppen gondolkodom. Ugy mindenfölen. Itt van ni, ez a faozlop. Ketté-repedt. Mély repedés. Tanálgatom, mikor jön a másik. Meg a harmadik. *Meg az utolsó, amikor aztán vége...*

(d. zs.)

AZ ÚJ

EVA KALYHA

a
fűtőtechnika
szencziója

KOCH JENŐ
kályhagyára
BUDAPEST
VI. Szandry utca 53
telefon: aut. 2068

KÖZGAZDASÁG

Kezdődjék meg a hurcolkodás

(A Reggel tudósítójától.) A miniszterelnök beszéde óta ez a vita tárgya: *csak a világhátráltatás dönt-e bennünket nyomorúságba, vagy a kormány gazdasági politikájának is része van-e benne?* A vitakérdés — úgy érezzük — nincs jól föltéve, mert a miniszterelnök ezáltal nemcsak a világhátráltatás bűnbakján lovagolt, hanem őszinte vallomással bizonyos mértékig már beismerte saját kormányzatának hibáit is. Ez a beismerés azonban máris a javaslat kezdete, mert semmi kétség, hogy

az utolsó tíz év kormányai a súlyos hibáknak egész sorát követték el és halmozták egymásra.

Mégis a helyzet sokkal komolyabb, sokkal súlyosabb és mindenkinek, aki hozzájárul, sokkal nagyobb a felelőssége, sem hogy politikai szempontok vezessék ítéletében, vagy indulatok hátrózzák meg véleményét. A vita lényege szerintünk abban van, hogy a válságot nem is annyira egyes kormányseledek idézték elő, hanem egy egész rendszer okozta. Egy új és épp oly szerencsétlen gazdaságpolitikai irányzat a háború után nemcsak a magyar kormány, de Európa legtöbb államának kormánya is menekülést látott a háború okozta pusztulásból. Mindaz, amit Beihlen István kormánya a közgazdaság terén tett,

nem az egyes cselekedetek, hibák és bajlétesek címén kárhözátos, hanem a rendszer címén, amelynek végrehajtójává szegődött.

Mert az egyes hibák és ballépések ebből a rendszerből fakadtak és ha most a kormány azzal védekezik, hogy minden szerencsétlenségünket világgazdasági okokkal magyarázza, akkor ebben annyiban van igazság, hogy az a gazdasági politikai rendszert védolja meg, amelyet nemcsak ő, de Európa számos országa is elfogadott. Mert akkor a tőkés államok majdnem mindenütt áldozatul estek annak a szocialistákus államelemnek, amelyet a divat, a hangulatok s egy egész kor uralma emelt pázsra. Mindeniütt azt hitték, hogy az államoknak új feladatai támadtak, sőt nem egy helyen az az érzés élt a vezető politikuskok lelkeiben, hogy a háború vértengeré csak akkor nem ömlött ki hiába, ha a régi állam új feladatokat von a maga munkakörébe és ha ezzel a nagy néptömegek kívánságait teljesíti.

A régi kapitalista állam alapjaira így építettek föl majdnem mindenütt egy szocialistákus gazdasági politikát.

A régi alapokra valami új, cifra palotát emeltek, amelyben — úgy hitték — a nagy tömegek is jól fogják érezni magukat. Am a régi alapok más berendezést követeltek. Az új fölépítmény egy darabig csillogó palotának hatott. Aztán kiszült róla, hogy *kártgyár, tákolmány*. És összedőlt. A kapitalista állam nem bírja el ezt a fölépítményt. Őseze kell rokadnia alatta, mert az új palotába gyorsan bevonultak az új lakók: az új *hisztviselők* tízezeze, az új *közüzemek* kitarotjtjai, a *nyugdíjasok*, akik *nyugdíjukon kívül még három-négy helyről húzták a fizetést*. És bevonultak azok is, akiket azért kellett elhelyezni s azért kenyérrrel, sőt pecsenyével is ellátni, mert megbizhatatlannok voltak, rémei a konszolidáció barátainak, ellenségei az utca csöndjének. Pedig ki ne emlékeznék rá, hogy Beihlen István kormányának első éveiben ez a *külső konszolidáció, a külső rend és nyugalom megteremtése volt ugyisólván az egyetlen célja és elismerjük, érdeme is*. Így alakult hát ki ez a cifra palota,

amelynek azonban sem építési költségeit, sem föntartását, sem berendezését el nem bírjuk.

Sam mi nem bírjuk el, sem Európa többi államai. És mert nemcsak Magyarországon építettek a régi alapokra ilyen mutatós házakat, hanem mindenütt a világon, *csakugyan világhírhatalmas az a hiba, amelyet nálunk is elkövettek*. De most, hogy kezdik világszerte fölismerni ennek a háborús öröklétekből fakadó, boldondoronynak ingatagságát és most, hogy kezd összeomlani e képtelen politikai rendszer, nekünk nem különös meglepetés a miniszterelnök beismerése. Nem csodálkozunk azon, hogy a magyar miniszterelnök is elju-

tott ehhez a belátáshoz. Csak azon csodálkozunk, sőt megdöbbenünk,

ha tovább folytatnák ezt a gazdaságpolitikát, ha tovább is ragaszkodnának ehhez a cifra palotához.

Csökken a főváros költségvetése — de nem eléggé!

(A Reggel tudósítójától.) A székesfőváros költségvetése, amelyet a tegnapi nap folyamán adtak ki, a multhoz képest haladást jelent, ezt igazságosan el kell ismernünk. A főváros költségvetése három év óta eszökkenő tendenciát mutat. *Két év előtt 184.344.059 pengőre rugott, a mult évben már csak 180.637.311 pengőt tett ki, a jövő év költségvetési előirányzata eszupán 172.950.216 pengőt ér el.* Csak egy a hiba a dolgotban. Igaz ugyan, hogy a eszökkenés eléri a költségvetés végösszegének 5 százalékát, de a költségvetés nyers mérlege szerint mutatkozó 17,5 millió pengőt teljes egészében nem lehetett az ötszázalékos eszökkenés keretében förléni s a főváros, amint tudjuk, *kénytelen a hiány fűdőzésre igénybevenni az új Rókus építési költségei tartalékolt négy millió pengőt*. Nincs olyan fővárosi polgár, akit meg ne döbbsentett volna, hogy ilyen politikailag és szocialis szempontból is igen kezes eszözökkel kell a költségvetés előreláthatóan hiányzó részét fűdözni. Még kínosabb a benyomás, ha közelebb-ről megnézzük, mely tételre fűdőzésre kell a polgármesteri javaslat szerint igénybevenni a Rókus-tartalékot. *A hiány két részéből áll: első nagyobbik fele a városi közkörházi utalpnak 2 1/2 millió kitévő hiánya*. Ez a hiány a főváros körházigazgatásának régi és vérsző sebo, amely 1921-től máig 830.000 pengőről 2 1/2 millióra emelkedett. Ennek a hiánynak a fűdőzésre szemmi-féle lörvény a fővárost nem kötelezi s mégis közel tíz esztezdeje vállalja a főváros ezt a terhet, anélkül, hogy tíz év alatt módot és megoldást talált volna arra, hogy ettől az egyre gyarapodó nyomasztó teherből szabaduljon. A fővárost kormányzó többség *csinlasztotta ennek a kérdésnek a megoldását akkor, amikor az állampénztár duzzadó fölöslegeiből egy toll-vonással kiegészíthette volna a hiányt s ma odáig jutottunk, hogy*

a főváros a vagyonszállaghoz kénytelen nyulni, mert a tartalékolt tőke mégis csak vagyonszállag.

A német birodalmi gyűlést ma nyitják meg és azonnal hozzáfognak a gazdasági válság problémáinak megoldásához

(A Reggel tudósítójától.) A magyar pénzügyi köröket és különösen a fűdsdét erősen befolyásolja a német és esztrák politikai helyzet kialakulása. Minden szem Berlin felé tekint, ahol ma *nyitják meg a birodalmi gyűlést*, amelyen politikai nyilatkozatok és bizalmatlansági szavazatok egész áradata után azonnal rátérnek a gazdasági kérdések tárgyalására. A kiélezett helyzet és a *miénkhez hasonló gazdasági viszonyok miatt* is ezek a kérdések a legnagyobb mértékben érdeklik a magyar közvéleményt. Amint a Reggel berlini tudósítója jelenti, a birodalmi gyűlés megnyitása után a kormány azonnal az új,

525 milliómárkás hitel fölvételére kér fölhatalmazást,

amelyből a birodalmi adósságokat akarja törleszteni és a költségvetési hiányokat kívánja pótolni. Rögön a hitelkérdés elintézése után kerül sor az új pénzügyi programtervezet tárgyalására, amely nem kevesebb, mint 30 javas-

latból áll. Az amugy is súlyos nehézségek, amellyel a kormány így utjára indul, hatalmasan megszaporodtak azáltal, hogy mindjárt a parlament megnyitása után a berlini *fémipari esztrák kűtörést is várják* és így nem lehetetlen, hogy Berlin nagypolitikai mozgalom zaján kívül erős szocialis viharok lár-mája is be fogja fölteni. A kormányzat az új adósság vállalásával tulajdonképpen megint új terheket akar a nép vállaira rakni és ugyanezt próbálja a dohányműm árának terbevetés emelésevel is. A közgazdaság kormányon kívül álló körleiben azonban ezzel szemben az a fölfogás,

hogy most már semmiféle közterhet emelni nem lehet és hogy csak a legnagyobb takarékosságot segítheti ki az államot és a gazdaságot kétségbeesésig súlyos helyzetéből.

A munkanélküliségi biztosítás egyre emelkedő terhéte mindenképen szabadulni kell — ez lett a jelszó — és már nagy fábara van annak

LEGJOBBÓL LEGTÖBBET NYÚJT LÉGOLCIÓBAN.
EZÉRT KÖZKEDVELT
A BUDAI

ARVÉRESI CSARNOK AUKCIÓ

L.V.

Távbeszélő: Aut. 879—65

LV. ÁLTALÁNOS AUKCIÓ

Árverés:
1930 október 13-ától délután fél 4 órai kezdettel

Árverésre kerülnek:
Műbecsű festmények, szobrok, porcellánok, keleti szőnyegek, művészi és közhaszalatu butorok, ékszer, könyvek stb.

a fülfogásnak is, hogy Bulgária példájára be kell vezetni Németországban is az általános munkaszolgálati kötelezettséget.

Ilyenformán egy új közmunkahadsergét támadna, új katonaság, amelyet nem haragra, de munkára soroznának. Akik a kérdéssel komolyan foglalkoznak, kiszámítják, hogy ilyen módon körülbelül negyvenmillió embernek lehetne munkát és kenyéret biztosítani. A kormány merően elzárkózik ettől a tervtől, inkább a szabad gazdálkodás álláspontján áll, miáltal a széles ellenzék a munkaidő leszállításban kereszt a helyzetből való kibontakozás egyetlen módját. A gyárilap közel-lábbal tiltakozik ellene, mert azt hiszi, hogy a munkaidő leszállítása a német exportot hozná néhez helyzetbe. Ha már ebben a kérdésben is súlyos ellentétek vannak, még sokkal súlyosabbak azok, amelyek az árleszállítás kérdése körül támadnak.

Berlinben ma mindenki a Preissenkung problémájával foglalkozik.

A „Je az órákban“ kiáltás hangzik mindenfelé és ez a követelés előreláthatólag a legvalóságosabb politikai harcokhoz fog vezetni, mert engedni sem a mezőgazdaság, sem a gyárilap, sem a kereskedelem, sem a munkásság nem akar. Hiába jártak elől jó példával a miniszterek, akik jövedelmek 20%-áról önként mondtak le, senki őket nem akarja követni ezen az uton.

Mindaddig, amíg a házbérek és az életszerek nem olcsóbbak, a munkásérdekelt-ségek hallani sem akarnak a munkabérek

leszállításáról, viszont a leszállítást hatósági intézkedésekkel megoldani nem lehet és így egy tátonyó ír előtt áll az egész német gazdasági és politikai világ.

Annyi bizonyos, hogy Németországban így teljes erejéig bontakozott már ki a gazdasági krízis igazi lényege és hogy Berlinben már senki előtt nem kétséges, hogy

az árleszállítás elkerülhetetlen,

csak éppen azt nem tudja senki, hogy milyen politikai és társadalmi mozgalmak kitérését vonja maga után. Egyelőre a tőke tovább folytatja menekülését. A birodalmi bankból szombaton megint nagymennyiségű devizát igényeltek. Igaz, hogy ez az igénylés csak fél olyan összegű volt, mint a pénteki, de még így is elérte a 25 millió márkát és mert a bank főleg frankot és dollárt bocsátott rendelkezésre, a dollár kurzusa ismét emelkedett. A devizák igényléseit természetesen ismét nyilvános pénzekkel finanszírozták, a privat diszkontban pedig olyan tekintélyesek voltak az ajánlatok, hogy a birodalmi bank kénytelen volt a kamatlábat 1/2%-dal, 5%-ra emelni. Ez a magándiszkont elérte a hivatalos rátát és most természetesen újabb aggodalmak merülnek föl, hogy az 5%-os rátát sem lehet sokáig tartani.

ha a politikai nyugtalanság tovább tart és ha a külföld tovább is visszavonja pénzeit.

A nagy gazdasági átalakulás mozgalma Németországban elindult azon uton, amelyen mi is követni fogjuk.

Csak nagy nyikorogva indul meg a harmincemillió-pengős családihitepítő akció szekere, mert a bankok még nem adták ki a pénzt és csak a Pénzügyi Képző bocsátott egymillió pengőt a LAB rendelkezésére. Most aztán ebből az egymillió pengőből adja a LAB a kölcsönlelegeket azoknak, akik a kölcsönt igénybe akarják venni. Amint A Reggel értesül, egy év óta nem kevesebb, mint 500 igénylő van előjegyezve a LAB-nál, az újabb feltételek ismerete mellett pedig eddig 280 kölcsönlevegő igénylő jelentkezett. A jövő hét folyamán lehet fog megjelenni, amely intézkedik, hogy a kölcsönlevegőbe a magántársaságok mely kategóriát és miképp kapcsolódhatnak be.

A bécs—budapesti országút megnyitása óta alig telt el egy hét s máris jó híre kelt a külföldön. Azóta, mint A Reggel értesül, erősen megnövekedett az autóforgalom az új uton, amelynél szebb és jobb kevés van a kontinensen. Ha már a legutóbbi idők e legnagyobb nemzeti munkájának ilyen gyors sikeréről lehet beszámolni, méltán hangzik panasz mérnök-vállalkozók körében, hogy azokról, akik a munkát végezték, a magyar vállalkozók karról nemigen emlékeztek meg azzal az elismeréssel, amely megillette őket. Budapest határában Helfenstein Károly végezte a kisköbörkölési munkát, a pilliscsabai szakaszon pedig Spányi Ernő építette nagy precizitással az átkelési szakasz kisköbörkölését. Különösen kitűnő benyomást tesz az Építőipari Részvételársaság 20.3 km. hosszú topeka-építkezése, valamint a Tát községből kiinduló és Almásfüzitőig terjedő betonut, amelyet Javarészben a Palatinus Részvételársaság épített s ismét igazolta, hogy a viláeg első ilyenmű utjai között is minden akkár-terítésben magyar betonut viszi el a pálmát. Műszaki körökben nagy elismeréssel nyilatkoznak a Phönix Ásványolajársaság és főleg a Magyar Utépítési Társaság szakaszairól, amely utóbbi a legnehezebb földadatok egyikét végezte közvetlen az országhatár mentén, a forgalom állandó fűntartása mellett.

× Rimamurány-Salgótarján Vasmű Rt. igazgatóságai illesse az 1929-30. mérlegét jóváhagyta. A viláegvisz és a fogyasztás ennek következtében előállott eszközöknek marok után voltak az üzem körülményeit és ez az üzleti eredményre is kihatott. Tiszta nyereség 2.465.497,10 P az előző évi 3.422.548,41 P-vel szemben. Az e ho 30-1 Közzététel 5 P osztályköt fog fizetni a múlt évi 7 P-vel szemben.

Mivel magyarazzák a MÁK részvényeinek esését?

(A Reggel tudósítójától.) A szombati tőzsdén némi javulást hozott abba a szokottnál is nyomasztóbb hangulatba, amely az utóbbi időkben a budapesti tőzsdén,

különösen a Magyar Általános Készítés árának meglepő hanyatlása folytán uralkodik.

A részvény, miután 500 pengős árfolyamát ártörték, meglepő gyorsasággal teljes tíz százalékot vesztett. Eladóként a Krízisakber és Kovács ismert tőzsdéceg szerepelt, amely mögött állítólag egy budapesti középbank bécsi fiókja állott. Póltűnt ezenkívül a Mendé és Társa cég eladása is, amelyről azt állították, hogy svájci érdekeltek megbízása alapján történtek. Ugyanekkor a MÁK részvényei a bécsi tőzsdén is elértek árfolyamuk rekord mélypontját, amit ahogy sem tudtak megmagyarázni az európai tőzsdék általános ellanygulásával és így más magyarázatot kellett keresni. Tudvalevő, hogy már augusztus végén erősen megtámadta a kontreimn a magyar szénpapírt, amit akkor azzal indokoltak, hogy nagyobb külföldi téletl mondtak föl és

ezzel összefüggésbe hozták a Magyarországon is ismert londoni pénzembernek, Szarvassynak a nevét,

aki, amint mondták, veszteségei következtében volt kénytelen kötelezettségeinek fődőzésére nagyobb tétel szénrészvényétől megválni. Akkor Szarvassy a nagyobb európai pénzügyi lapokban megcáfolta ezeket a híreket, amire ismét némi javulás állott be a TOTIS árfolyamában. A mostani árhanatlas okát abban keresték, hogy az eladásokat a Societe Financiere Danubienne eszközölte. Ez a társaság, amely középeurópai értékekben investment-trust gyanánt szerepel, a napokban adta ki mérlegét és abból tudták meg, hogy a társaság tulajdonában nagyobb mennyiségű Közén-részvény van.

Az is tudni vélték, hogy a társaság az utóbbi évek folyamán nem kevesebb, mint 12.000 darab ilyen részvényt vásárolt, jóllehet egész részvényfőkéje csak 5 millió svájci frankot tesz ki.

Ha már most a társaság 500 schillinggel vette átlagban a részvényeket, akkor is hatmillió értékű befektetés lett volna ez a részvényvásárlás és így komolyan nem lehet fölteni, hogy a TOTIS-nak ezt az árhanatlasát a társaság eladásai okozták volna. Komoly tőzsdéi körökben, ahol tartózkodnak kalandos találgatásoktól és a mai komor helyzetben a tőzsdé vezető értékek átalakulását komoly okokra írnak visszavezetni, azzal magyarázzák a szénpapírrban beállott helyzetet,

hogy a megcsökkenett ipari termelés folytán számulni kell egy csökkenő üzletmennyetettel és arra is gondolnak, hogy a kartell törvény életbe léptetése után a szén- és cementárak leszállításának be kell következnie.

AMIRŐL MINDENKI BESZÉL

Derunaph és Sojunaph — ezt a két füres szót hamarosan meg fogja tanulni mindenki Európában, mert mindkettő a szovjet petróleum- és naftaszervezetének a neve és intézője olyan hadjártnak, amelyet a buza, fa és prémekekkel kezdett orosz invázió után, most a nyersolajtermékekkel, köztük a benzinnel kezd meg az orosz szovjet. A külföldi benzinpiacon az elmúlt napokban erős áresés állott be, a német benzinkartell fölhomlott és az osztrákok is lényegesen leszállították a benzint árát. Bécsben az utcai kutaknál teljes négy garassal szállították le a benzint árát, vagyis 52 gararról 48-ra, míg a vidéken az árleszállítás 5-7 garast tesz ki. A benzinnak leszállítását egye-

nes összefüggésbe hozzák az orosz imporról és ezért a Vacuum és Standard Oilt már föl is szállították, érvényesítse befolyását az orosz petróleumkivitel helyeken oly értelemben, hogy az ilyen dumpingexporttal szemben az amerikai érdekeltségék a legélesebb retorziókhoz fogják folyamodni. A nagy amerikai koncernek tudvalevőleg tavaly az ázsiai áruelosztásra nézve meggyeztek az oroszokkal és most ezen a révén vélik megakaszthatónak a Derunaph és Sojunaph akcióját. Vajon nálunk mikor érzik meg, hogy a benzint árát mindenütt a világon leszállították?

1+1=3

Hétfőn, Kedden és Szerdán
— Csak ezen a 3 napon —

Női Fehérnemű Propaganda Árusítás

Egész finom kivitelű csipkés és himzett női hálóingek, kombinék, ingek és nadrágok kiváló batiztsifonból, színes nansukból és Crépe de Chinből, továbbá diszes és egyszerűbb női pijamáknál

2 darab vételénél 3 darabot

szolgálunk ki bármelyik minőségünkben!

Menyasszonyi kelengyék kiegészítésére a legjobb alkalom

HENYVES

Calvin-tér 7
Andrássy-ut 4
Vámház-körut 6
József-körut 25

